
**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU**

NÁKLADOVÝ SYSTÉM VO VYBRANOM PODNIKU

Diplomová práca

Študijný program:	Ekonomika podniku
Študijný odbor:	6284800 Ekonomika a manažment podniku
Školiace pracovisko:	Katedra informačných systémov
Školiteľ:	doc. Ing. Anna Látečková, PhD.

Nitra 2011

Bc. Jana Vrlíková

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Jana Vrlíková vyhlasujem, že som záverečnú prácu na tému „Nákladový systém vybraného podniku“ vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomý zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre 21. marca 2011

Jana Vrlíková

Pod'akovanie

Touto cestou vyslovujem pod'akovanie pani doc. Ing. Anne Látečkovej, PhD. za pomoc, odborné vedenie, cenné rady a pripomienky pri vypracovaní mojej diplomovej práce.

Abstrakt

Úspešnosť podniku na trhu je výsledkom jeho produktov a nákladovosti. Rastúca konkurencia je zameraná najmä na znižovanie nákladov a náklady čoraz častejšie určujú výšku cien výrobkov a služieb. Výška cien je priamo úmerná nárastu tržieb a tržby sú súčasťou výnosu podniku. Rozdiel medzi výnosmi a nákladmi predstavuje výsledok hospodárenia, ktorý môže byť kladný – predstavuje ho zisk, alebo záporný – predstavuje ho strata. Z uvedeného jednoduchého porovnania vidíme, ako náklady vplývajú na celkovú prosperitu podniku.

Podnik zabezpečuje realizáciu svojich výrobkov a služieb cez jednotlivé strediská, ktoré vytvárajú určité náklady. Nákladový systém podniku umožňuje priradovať, analyzovať, kontrolovať, zefektívňovať a znižovať náklady v jednotlivých výrobných strediskách. Poznať štruktúru nákladov je prvým no nie jediným krokom zvyšovania prosperity podniku.

Cieľom diplomovej práce je pomocou nákladového systému poukázať na náklady jednotlivých stredísk, ktoré sa zaoberajú výrobou alebo poskytovaním služieb a poukázať pomocou účtovných výkazov na ich členenie, výšku a zároveň na možnosť skvalitnenia riadenia nákladov v jednotlivých strediskách.

Kľúčové slová: náklady, výsledok hospodárenia, zisk, nákladový systém, riadenie nákladov

Abstrakt

The success of the enterprise at market is a result of its products and costs. Increasing competition is aimed to reduce costs; however costs increasingly often determine the level of prices of products and services. The price level is directly proportional to the increase in sales and revenues which are a part of the enterprise. The difference between revenues and costs is a profit that can be positive one - it represents the profit or negative one - it means a loss. From this simple comparison, we can see how costs affect the overall prosperity of the enterprise.

An enterprise provides the implementation of their products and services through various centers, which take certain costs. Cost system allows the company to assign, to analyze, to review, to streamline, and to reduce costs in various production centers. Knowing the cost structure is the first step, nevertheless it is not the only one to increase business prosperity.

An aim of my diploma's work is, using the system cost, to refer to the cost of individual centers, which deals with a production or a provision of services, and to assist some entities as well as to show returns for their breakdowns, their amounts, and also such possibility for improving of cost management in individual centers.

Key words: costs, product, profit, cost system, cost management

Obsah

Zoznam skratiek a značiek.....	7
Úvod.....	8
1 PREHĽAD O SÚČASNOM STAVE RIEŠENEJ PROBLEMATIKY DOMA A V ZAHRANIČÍ	10
1.1 Vymedzenie pojmu náklady	10
1.2 Členenie a klasifikácia nákladov	16
1.3 Nákladový systém.....	24
2 CIEĽ PRÁCE.....	27
3 METODIKA PRÁCE A METÓDY SKÚMANIA.....	28
Objekt skúmania	28
VÝSLEDKY PRÁCE	34
4.1 Charakteristika podniku	34
4.2 Štruktúra majetku a vlastného imania v súčasnosti	36
4.3 Informačné toky nákladov.....	38
4.4. Náklady a softvérové vybavenie podniku	40
4.5. Evidencia a účtovanie nákladov	40
4.6 Analýza vybraných činností.....	42
4.7 Porovnanie vybraných nákladov v rokoch 2008-2010	45
4.7.1 Celkové náklady	45
4.7.2 Náklady na spotrebu	45
4.7.3 Náklady na energie	48
4.7.4 Osobné náklady.....	49
4.7.5 Náklady na opravy	50
4.8 Obsadenosť Grand hotela Permon a výška nákladov	52
4.9. Vybrané ukazovatele analýzy nákladov	54
4.9.1 Analýza ziskovosti.....	54
4.9.2 Doba obratu zásob, doba splácania záväzkov.....	54
4.9.3 Ukazovateľ nákladovosti	55
4.9.4 Výsledok hospodárenia.....	58
4.10. Kalkulácia nákladov na ubytovanie pri tvorbe pobytového balíčka a tvorba ceny.....	59
4.11. Nedostatky nákladového systému a návrhy na vylepšenie.....	60
ZÁVER	63
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	68
Prílohy.....	71

Zoznam skratiek a značiek

EAT – čistý zisk

FC – fixné náklady

FN – finančné náklady

FV – finančné výnosy

K - kapitál

L – práca

LTC – celkové náklady v dlhom období

MN – mimoriadne náklady

MV – mimoriadne výnosy

napr.- napríklad

NHČ – náklady hospodárskej činnosti

NPT – náklady na predaný tovar

ODP – odpisy nehmotného a hmotného dlhodobého majetku

ON – ostatné náklady hospodárskej činnosti

OSN – osobné náklady

SL – služby

SMaE – spotreba materiálu a energie

STC – celkové náklady v krátkom období

TC – celkové náklady

VC – variabilné náklady

VHČ – výnosy hospodárskej činnosti

tj. – to je

tzv.- takzvané

Úvod

Akákoľvek činnosť, proces, či operácia v podniku je spojená so vznikom nákladov, respektíve výdavkov, nie vždy si to však uvedomujeme.

Náklady predstavujú ekonomickú kategóriu, ktorá ovplyvňuje tvorbu pridanej hodnoty alebo tvorbu zisku. Systémový proces, v ktorom podnik využíva nákladové účtovníctvo ako nástroj evidencie a kontroly všetkých druhov nákladov, ktoré vznikajú počas jednotlivých výrobných činností v podniku, označujeme ako manažment nákladov.

Manažment nákladov obsahuje procesy dokumentovania, účtovania, plánovania, kalkulovania, rozpočtovania a kontroly nákladov v podniku, pričom náklady predstavujú základný ukazovateľ ekonomickej efektívnosti a hospodárnosti podniku.

Tradičný nákladový systém priradzuje náklady k jednotlivým strediskám výrobného procesu alebo jednotlivým výrobkom a pomocou zostavovania výrobných kalkulácií sa snaží tieto náklady znižovať a zefektívňovať výrobu tak, aby bol splnený jeden zo základných cieľov podniku – maximalizácia zisku.

V poslednom období je snaha podnikateľov, majiteľov a akcionárov okrem maximalizácie zisku aj maximalizácia trhovej hodnoty podniku a pozície na trhu. Podnik sa snaží presadiť v konkurenčnom prostredí tým, že ponúka kvalitnejšie a cenovo nižšie výrobky ako konkurencia. Nižšiu cenu podnik môže dosiahnuť prostredníctvom znižovania nákladov. Snaha o upevňovanie pozície na trhu je aktuálna najmä v období súčasnej krízy.

Náklady, znižovanie nákladov a systém nákladov v podnikateľskom subjekte je tematika zaujímavá a v súčasnom období veľmi aktuálna a preto sme si ju zvolili ako tému diplomovej práce.

Hlavným cieľom diplomovej práce je skúmanie nákladového systému vo vybranom podnikateľskom subjekte a predloženie návrhov na jeho skvalitnenie, za ktorý sme si zvolili Tatranský Permon a.s.

. Za pomoci odbornej literatúry, vedomostí, ktoré sme nadobudli počas štúdia a účtovných výkazov – súvahy a výkazu ziskov a strát sme sa snažili o posúdenie a zhodnotenie nákladov a nákladového systému za posledné tri roky, teda za roky 2008, 2009 a 2010. Zo súvahy a najmä výkazu ziskov a strát bolo možné posúdiť hospodárnosť podniku za dané obdobie.

.....

Výšku celkových nákladov ovplyvňujú náklady na hospodársku činnosť, náklady na finančnú činnosť a náklady na mimoriadnu činnosť. Aby podnik efektívne fungoval a teda aby mal čo najnižšie náklady, musí poznať podstatu nákladov. Správna klasifikácia nákladov napomáha v snahe o znižovanie jednotlivých nákladov a tým k znižovaniu celkových nákladov. Záujmom každého podniku je, aby zamestnával kvalifikovaných pracovníkov, ktorí svoju odbornosť, znalosť dokážu využiť v prospech podniku. Každý zamestnanec sa v určitom zmysle stretáva s určitými nákladmi a každý zamestnanec môže svojim pričinením prispieť k znižovaniu nákladov.

Významným pomocníkom pri sledovaní celkových nákladov je rozdelenie nákladov na jednotlivé skupiny. Takéto sledovanie nákladov umožňuje účtovný softvér, ktorý jednotlivé náklady eviduje na analytických účtoch účtovnej triedy 5 náklady. Kumuláciou analytických účtov vznikajú syntetické účty, ktoré sú súčasťou výkazu ziskov a strát.

Z výkazu ziskov a strát je možné získať informácie o nákladoch a výnosoch pomocou ktorých je možné vykonávať finančno-ekonomické analýzy, ktoré na základe ukazovateľov dávajú obraz o hospodárnosti, efektívnosti, nákladovosti a ziskovosti podniku. Ziskovosť a nákladovosť podniku je závislá od ovplyvniteľných a neovplyvniteľných faktorov. Ovplyvniteľné faktory sú také, ktoré podnik dokáže ovplyvniť. Neovplyvniteľné faktory sú faktory, ktoré podnik nedokáže ovplyvniť. Jedným zo súčasných neovplyvniteľných faktorov, ktoré úzko súvisia so ziskovosťou podniku je súčasná finančná kríza. Aby podnik dosahoval čo najvyšší zisk je potrebné maximálne využiť ovplyvniteľné faktory. Jedným z takýchto faktorov je práve znižovanie nákladov. Sledovanie jednotlivých nákladov v kratšom období umožňuje včas identifikovať odchýlky súčasného obdobia s obdobím minulým. Plánovanie jednotlivých nákladov zase umožňuje rozdeliť jednotlivé náklady na dlhšie alebo kratšie časové obdobia, a porovnaním plánu a skutočnosti identifikovať a analyzovať príčiny prípadných odchýlok.

1 PREHĽAD O SÚČASNOM STAVE RIEŠENEJ PROBLEMATIKY DOMA A V ZAHRANIČÍ

Zisk podniku, ako výsledok porovnania výšky výnosov a nákladov je jedným z ukazovateľov výkonnosti podniku. Je potrebné uvedomiť si, že na náklady v transformačnom procese pôsobí široká škála rôznych vplyvov. Všeobecne je členenie nákladov závislé od používateľov informácií o nákladoch a ich požiadaviek na chápanie nákladov a ich štruktúru.

Nasledovný prehľad literatúry objasňuje pojmy, ktoré súvisia s nákladmi a s nákladovým systémom podniku.

1.1 Vymedzenie pojmu náklady

Náklady podľa **KAJANOVEJ, J (2005)** sú predmetom záujmu každého manažéra, pretože patria k najdôležitejším charakteristikám podniku. Ich znalosť je nevyhnutná pre napĺňanie cieľov a zdokonaľovanie riadenia podniku. Definovanie pojmu náklady vo svete nie je jednotné a zodpovedá stupňu, na ktorom sa definujú a zámeru, ktorý majú plniť.

KUPKOVIČ, M. a kolektív (2003) je názoru, ak chceme náklady využívať ako nástroj riadenia podniku a meranie jeho efektívnosti, robiť pomocou nich rôzne prepočty potrebné k ekonomickému rozhodovaniu apod., musíme sa najprv oboznámiť s ich podstatou, vznikom, klasifikáciou a možnosťami ich znižovania.

Podľa **KALETOVEJ, V, TURÓCIOVEJ, J.(2006)** do účtovnej triedy 5-náklady podľa § 63 sa účtujú (1) prvotné náklady alebo druhotné náklady. Na jednotlivé účty tejto účtovnej triedy sa účtujú účtovné prípady narastajúcim spôsobom od začiatku účtovného obdobia časovo rozlíšené.

(2) Ak vo vyúčtovaniach za prijaté služby alebo v nákladoch zaúčtovaných podľa iných účtovných dokladov budú zahrnuté tiež služby, ktoré nepatria do nákladov účtovnej jednotky, napríklad náklady na súkromné telefonické hovory, prepravné, nájomné, elektrickú energiu možno pri účtovaní postupovať takto:

a) ak sa zistia pred zaúčtovaním príslušných účtovných dokladov nároky, ktoré majú, napríklad zamestnanci, spoločníci alebo členovia účtovnej jednotke uhradiť, sumy takých nárokov sa účtujú priamo na príslušné účty v účtovnej triede 3- Zúčtovacie vzťahy,

.....

b) ak sa nezistia tieto sumy pred účtovaním príslušných účtovných dokladov, účtujú sa tieto sumy na príslušné účty v účtovnej triede 5; o dodatočne prijaté náhrady alebo vyúčtované nároky na ne na účtoch v účtovnej triede 3 sa znížia zachytené náklady v účtovnej triede 5,

c) v účtovných jednotkách, ktoré poskytujú služby, napríklad v cestovných kanceláriách, vo verejnom stravovaní sa v nákladoch v účtovnej triede 5 účtujú celé sumy faktúr alebo iných dokladov a tržby za poskytnuté služby sa účtujú v účtovnej triede 6.

(3) Konečné stavy účtov v účtovnej triede 5 sa pri uzavieraní účtovných kníh účtujú na ľarchu účtu 710- Účet ziskov a strát.

Nákladom sa podľa § 2 ods. 4 písm. e) **Zákona č 431/2002 Z.z o účtovníctve**¹ rozumie zníženie ekonomických úžitkov účtovnej jednotky v účtovnom období, ktoré sa dá spoľahlivo oceniť.

Podľa **CENIGOVEJ, A.(2009)** sa v účtovnej triede 5 - Náklady účtujú predovšetkým prvotné náklady, čo vyplýva z postavenia účtovnej jednotky, ako subjektu vstupujúceho v podnikateľskej činnosti do najrozmanitejších vzťahov s vonkajším okolím. V osobitných prípadoch sa v účtovnej triede 5 –Náklady účtujú aj druhotné náklady, t.j. také, ktoré sa po prvotnom zaúčtovaní účtujú po druhý krát do nákladov prostredníctvom aktivácie napr. vnútro podnikové služby použité na reprezentačné účely (513/622), služby vlastného stravovacieho zariadenia poskytované zamestnancom vo výške príspevku na stravovanie (527/622).

Členenie nákladov v účtovnej triede 5 nemožno jednoznačne charakterizovať ako druhové ani ako účelové. Ide vlastne o kombináciu druhového členenia nákladov s účelovým.

V účtovnej triede 5 sa účtujú náklady účtovnej jednotky bez ohľadu na to, či z daňového hľadiska sú považované za daňové výdavky, alebo nie sú považované za daňové výdavky.

ALEXY, J.- SIVÁK, R.(2005) sú názoru, že náklady prezentujú peňažné vyjadrenie spotreby podnikových zdrojov nevyhnutných na uskutočnenie výrobnnej alebo inej činnosti podniku. Predstavujú rozsah vecných a finančných prostriedkov, ako i prác, ktoré podnik

¹ Zákon č. 431/2002 Z.z o účtovníctve

.....

vynakladá na svoju činnosť za určité obdobie a ktoré pôsobia na jeho konečný hospodársky výsledok. Prakticky vyjadrujú jeho účelovú transformáciu vynaložených prostriedkov na príslušné výkony.

ZALAI, K. a kolektív (2008) Medzi vstupmi a výstupmi podnikovej činnosti teda existuje príčinný vzťah: určité finálne výkony predpokladajú určitý objem vopred vložených výrobných činiteľov (kapacita) a v priebehu reprodukčného procesu zasa určitý objem dispozičných výrobných činiteľov (výrobná spotreba). Pojem náklady má teda procesný charakter : počiatočným momentom vzniku nákladov je vklad výrobných činiteľov, vlastný priebeh nákladov je dôsledkom kombinácie výrobných činiteľov v reprodukčnom procese podniku až po uskutočnenie výkonov určených na uspokojenie potrieb. Náklady tak vznikajú ako dôsledok spotreby výrobných faktorov a ich používania v reprodukčnom procese, výsledkom ktorého má byť zisk (kladný výsledok hospodárenia). Dôsledky tohto procesu sa prejavia v základných účtovných výkazoch –v súvahe a vo výkaze ziskov a strát.

ŠOSTRONEKOVÁ, M. a kol.(2003) považujú za náklady spotrebu jednotlivých druhov majetku, ktoré sa vynaložili na dosiahnutie určitých výkonov. Výkonmi sa rozumie výrobky, práce a služby, ktoré sú určené na realizáciu (predaj) alebo aj na odovzdanie vo vnútri podniku. V účtovníctve sa spotreba jednotlivých druhov majetku, ktorá sa prejavuje ako vznik nákladov, zachytáva sa na osobitných účtoch, ktoré sa označujú ako účty nákladov . Vznik nákladov sa prejaví v zhotovených výkonoch, ktoré podnikateľ predáva, čiže realizuje. Predajom vznikajú tržby, ktoré ako výnosy spôsobujú prírastok príslušných druhov majetku (aktív).

Riadenie nákladov podľa **ŠTUBŇOVEJ, E.(1998)** má pre každý podnik prvoradý význam, pretože zisk rastie predovšetkým znižovaním nákladov. V trhovej ekonomike v podmienkach nedokonalkej konkurencie podnikateľ prostredníctvom nákladov v podstate môže ovplyvňovať výšku ceny, ktorá sa tvorí na trhu v závislosti od vzťahu dopytu a ponuky a ďalších faktorov.

Spôsob sledovania nákladov predstavuje v každom systéme riadenia a účtovníctva rozhodujúci článok a prispieva významnou mierou k jeho celkovej charakteristike.

Náklady podniku podľa **SCHROLLA, R. (1992)** možno vymedziť ako v peňažnej forme vyjadrené účelové vynaloženie hospodárskych prostriedkov a práce, uskutočnené

.....

.....

v v rámci ekonomicko-právneho subjektu - podniku. V konečnom dôsledku ich môžeme charakterizovať ako vynaloženie ekonomických zdrojov podniku na určitý výkon, respektíve výsledok aktivity, od ktorého sa očakáva určitý ekonomický efekt. V skrátenej formulácii náklady predstavujú vynaložené čiastky peňazí na získanie výnosov.

KAJANOVÁ, J.(2005) definuje náklady, ktoré sa vo všeobecnosti vymedzujú ako vynaloženie ekonomických zdrojov podniku na určitý výkon, výsledok aktivity, od ktorého sa očakáva ekonomický efekt. Inými slovami ide o v peniazoch vyjadrenú účelovú spotrebu výrobných faktorov súvisiacich s výrobnou činnosťou v podniku.

BIELIK, P.- GURČÍK, E.- DVOŘÁK, M.a i.(2002) pripomínajú, že náklady podniku sú peňažnou čiastkou, ktorú podnik vynaložil za účelom získania podnikových výnosov a tieto náklady súvisia s obstarávaním, spotrebovaním a opotrebovaním výrobných faktorov v procese výroby. Výnosy podniku sú peňažnou čiastkou, ktorú podnik získal zo všetkých svojich činností za určité účtovné obdobie, bez ohľadu na to, či v tomto období došlo k ich úhrade. Výnosy a náklady sú základnými ekonomickými kategóriami podniku, ktoré bezprostredne rozhodujú o tom, či podnik dosiahne hospodársky výsledok v jeho kladnej, alebo zápornej podobe.

KAJANOVÁ, J.(2005) špecifikuje náklady ako syntetický ukazovateľ kvality práce podniku, pretože iba pomocou nich možno vyčíslieť, koľko stojí uskutočňovanie a predaj určitého výkonu. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že je nevyhnutné odlišovať náklady od výdavkov. Tieto pojmy tvoria dve stránky rovnakého problému.

Výdavky znamenajú zmenšenie objemu finančných prostriedkov podniku.

Náklady znamenajú použitie peňažných prostriedkov podniku na určité výkony. Inými slovami, výdavky vznikajú v okamihu úhrady, náklady v okamihu spotreby. Nie každý výdavok je nákladom a naopak.

Rozdiely (vecné a časové) medzi nákladmi a výdavkami možno zhrnúť do týchto bodov:

- sú to výdavky, ktoré nie sú nákladmi (obstaranie dlhodobého nehmotného a hmotného majetku, úhrada záväzkov)
- náklady môžu existovať aj bez výdavkov (odpisy darovaného dlhodobého hmotného alebo dlhodobého majetku)
- medzi nákladmi a výdavkami môže byť časový nesúlad, hoci ináč sa zhodujú.

.....

VLČEK, J.(1992) definuje náklady ako peňažné vyjadrenie pre spotrebu (a opotrebenie) hospodárskych prostriedkov a práce s tým, že existuje účelový vzťah medzi vynaloženými prostriedkami a prevedenými výkonmi. Charakteristickým rysom nákladov je teda ich účelovosť; vzťahujú sa ku konkrétnym výrobkom a službám.

SOUKUPOVÁ, J.-HOREJŠÍ, B.- MACÁKOVÁ, L. a.i.(1998) pred analýzou nákladov pripomínajú rozdiel medzi ekonomickým a účtovným chápaním nákladov. Z hľadiska užšieho – účtovného sú za náklady považované rôzne reálne vynaložené náklady, ich pohyb je zaznamenaný v účtovných knihách. Sú to tzv. explicitné náklady. Ekonomické ponímanie nákladov je širšie: ekonómovia berú do úvahy nielen náklady explicitné, ale aj náklady implicitné. Implicitné náklady sú náklady, ktorá firma reálne neplatí. Ich existencia je založená na princípe alternatívnych nákladov, alebo nákladov obetovaných príležitostí. Implicitné náklady predstavujú výnosy, o ktoré firma prichádza tým, že používa obmedzené zdroje práve určitým a nie iným spôsobom.

Náklady firmy definuje **VLČEK, J.(1992)** ako peňažné vyjadrenie spotreby výrobných faktorov vynaložených k dosiahnutiu produkcie (výkonov) firmy a dajú sa zistiť v účtovných dokladoch. Označujeme ich za celkové náklady (Total cost =TC) a podľa ich vzťahu k zmenám objemu produkcie ich rozdeľujeme na fixné (Fixed costs = FC) a premenlivé (Variable costs = VC).

Podľa **KUPKOVIČA, M. a kolektívu (2003)** každá činnosť podniku je spojená so spotrebou (využívaním) živej a zhmotnenej práce. Odpracované hodiny, spotrebovaný materiál a energia, opotrebovanie hmotného investičného majetku (strojov, zariadenia, dopravných prostriedkov) sa v naturálnom vyjadrení nedajú sčítať. Môžeme tak urobiť vtedy, keď spotrebu podnikových faktorov vyjadríme v korunách. Takúto spotrebu nazývame náklady podniku a definujeme ich nasledovne: náklady predstavujú peňažné ocenenie spotreby podnikových výrobných faktorov vynaložených podnikom na jeho výkony a ostatné účelovo vynaložené náklady spojené s jeho činnosťou.

Požiadavky sledovania a riadenia hospodárnosti a efektívnosti viedli k vytvoreniu kategórie nákladov. Kategóriu nákladov **TRUMPACH, M.(2008)** vyjadruje ako peňažný ekvivalent úbytku ekonomického potenciálu podniku (v podobe úbytku ekonomických a iných zdrojov), ku ktorému došlo v dôsledku jeho podnikateľskej činnosti.

.....

HACHEROVÁ,Ž.-LÁTEČKOVÁ,A.-KOŠOVSKÁ,I.(2009) uvádzajú, že v účtovníctve je náklad vymedzený ako zníženie ekonomického úžitku, ktorý sa prejavuje znížením aktív alebo zvýšením záväzkov a vo vykazovanom období vedie k zníženiu vlastného imania. Za vlastné náklady pre účely ocenenia sa v účtovníctve považujú: priame náklady vynaložené na výrobu alebo inú činnosť, časť nepriamych nákladov, ktorá sa vzťahuje na výrobu alebo inú činnosť, ak sa dá spoľahlivo určiť a priradiť ku konkrétnej výrobe alebo činnosti.

RAJŇÁK, M. a kol.(2002) predstavujú náklady ako limitujúci faktor cien- spodnú hranicu ceny, pod úroveň ktorej by nemala klesnúť, ak má zabezpečiť aspoň jednoduchú obnovu výrobných zdrojov podniku. V prípade, že sú ceny na takej úrovni, aby pokryli všetky náklady spojené s výrobou a realizáciou výrobkov, hovoríme o dlhodobej spodnej hranici ceny. V prípade cien stanovených na úrovni variabilných nákladov hovoríme o krátkodobej spodnej hranici ceny. Prirodzeným cieľom každého podnikateľského subjektu je rast a prosperita, čo môžu zabezpečiť iba ceny, ktoré pokrývajú všetky náklady spojené s výrobou, distribúciou a predajom výrobku a prinesú podniku očakávaný zisk, ktorý splní jeho finančné ciele.

Vyšší ekonomický rast z makroekonomického hľadiska zaťažuje spoločnosť určitými nákladmi. **FRANK,R.-BERNANKE, B, F.(2002)** sú názoru, že najviditeľnejšie sú to náklady na tvorbu nového kapitálu. Rozšírením kapitálu je možné zvýšiť budúcu produktivitu a objem produkcie. K zvýšeniu kapitálu sú však potrebné zdroje na, ktoré by ale mohli byť použité na výrobu spotrebných statkov. Takže vysoké investície do nového kapitálu znamenajú pre ľudí uťahovanie opaskov, menšiu spotrebu a vyššie úspory. To sú reálne ekonomické náklady. Obetovaná spotreba však nie je jediným nákladom vyššieho rastu. Ďalšie náklady, ktoré vyvoláva ekonomický rast, sú náklady na výskum, rozvoj technológií, na vzdelanie a školenie pracovných síl.

Skutočnosť, že za vyšší zajtrajší životný štandard sa platí dnešnými obeťami, je príkladom princípu vzácnosti, podľa ktorého platí, že mať niečoho viac, znamená mať menej niečoho iného Preto podľa princípu porovnania nákladov a prospechu by sa mala krajina usilovať o vyšší ekonomický rast len vtedy, keď prospech z tohto rastu je väčší ako náklady na neho vynaložené.

Pravidlo porovnania nákladov a prospechu je založené na tom, že jednotlivci (alebo firmy či spoločnosť) by mali prevádzať určitú činnosť len vtedy, keď dodatočný prospech,

.....

ktorý z tejto činnosti získajú, je prinajmenšom rovnako veľký ako dodatočné náklady, ktoré na ňu musíme vynaložiť.

TEPLICKÁ, K.(2011) špecifikuje náklady ako dôležité kritérium úspešnosti podniku a dôležitým nástrojom rozhodovania. Z hľadiska celkového rozmiestnenia nákladov možno ich vznik pripisovať každej organizačnej jednotke podniku, každému procesu, každej činnosti, každému pracovníkovi apod. manažment nákladov predstavuje systémový prístup k riadeniu nákladov podniku. Sleduje vznik nákladov na jednotlivých strediskách podniku, pri rôznych podnikových činnostiach, sleduje náklady prostredníctvom účtovnej evidencie a prostredníctvom integrovaných systémov. Manažment nákladov sleduje základný cieľ podniku, t.j dosahovanie zisku a prosperity podniku cestou maximálnej hospodárnosti- úspornosti a účinnosti riadenia nákladov a dosahovania ekonomickej efektívnosti vo forme zisku. Manažment nákladov sleduje vznik nákladov a ich toky v rámci celého podniku.

Pod pojmom náklady rozumieme určité peňažné prostriedky, ktoré slúžia na získanie výrobných zdrojov, pomocou ktorých je možné uskutočňovať výrobný proces. Náklady sa vzťahujú ku konkrétnym výrobkom a službám. V účtovníctve tieto náklady účtujeme v účtovnej skupine 5. Zaučtovaním nákladov je možné porovnávať ich s tržbami alebo výkonmi, ktoré súvisia s vynaloženými nákladmi. Náklady teda priamo ovplyvňujú výsledok hospodárenia. Náklady je možné charakterizovať ako kritérium úspešnosti podniku a je preto potrebné poznať ich podstatu. Riadením nákladov manažment nákladov napomáha splneniu základného cieľa podniku a to je maximalizácia zisku.

1.2 Členenie a klasifikácia nákladov

KAJANOVÁ, J.(2005) náklady člení z hľadísk, ktoré vystihujú formy ich prejavu na:

- 1.druhovú členenie nákladov
2. kalkulačné členenie nákladov
- 3.členenie nákladov podľa kalkulačného vzorca
4. výkonové členenie nákladov
- 5.členenie nákladov podľa stupňa viazanosti na výrobný proces
6. členenie nákladov podľa miesta vzniku
7. členenie nákladov z hľadiska rozhodovania

.....

Každé z týchto hľadísk poskytuje informácie o nákladoch z určitého pohľadu a prispieva k vytvoreniu systému špecificky zameraných kontrol.

V praxi sa najčastejšie vyskytuje nasledovné základné členenie nákladov:

- podľa nákladových druhov (druhové členenie)
- podľa položiek kalkulačného vzorca (kalkulačné členenie)
- v závislosti od objemu podnikových výkonov

Podľa **ZALAJA, K.(2008)** náklady sú členené podľa toho, ako sú vo výkaze ziskov a strát členené náklady a výnosy jednotlivých činností, teda v členení na náklady hospodárskej, finančnej a mimoriadnej činnosti.

Vo výkaze ziskov a strát sú náklady členené druhovo, pričom základnými nákladovými druhmi hospodárskej činnosti sú:

- náklady na predaný tovar
- spotreba materiálu a energie
- služby
- osobné náklady
- odpisy neobežného majetku

Všetky uvedené nákladové druhy sú: prvotné z hľadiska zobrazenia, externé z hľadiska vstupu do podniku, jednoduché z hľadiska úrovne podnikového riadenia.

GURČÍK, L.(2004) charakterizuje náklady ako finančné prostriedky vynaložené na zabezpečenie konkrétnych výrobkov, prác a služieb ako výsledkov (výstupov) výrobného, resp. obchodného procesu. Náklady sú teda spotrebované výrobné faktory, ocenené v peňažných jednotkách. V rozhodovacom procese podniku pokladá za dôležité členenie nákladov na:

- marginálne (hraničné, prírastkové) náklady, ktoré sú vyvolané zmenou objemu výkonov,
- príležitostné náklady, s ktorými rátame pri výbere rôznych variantov,
- explicitné náklady sú náklady príležitosti, ktoré majú povahu výdajov na trhoch zdrojov – mzdy, suroviny, zariadenie, nájomné, úroky poistné atď.,
- implicitné náklady sú náklady, ktoré podnik reálne neplatí; ide o ušlý príjem z výrobných faktorov, ktoré sú vo vlastníctve majiteľa podniku,
- vyvolané náklady sú také, ktoré vznikli v súvislosti s určitým výkonom – výrobou výrobku alebo poskytovaním služby

.....

-umŕtvené (utopené) náklady sú také, ktoré sme vynaložili v minulosti, a na ktorých naše rozhodnutie už nič nezmení,

-externality vznikajú v prípadoch, v ktorých sa súkromné náklady alebo výnosy nerovnajú spoločenským nákladom alebo výnosom.

ALEXY,J.- SIVÁK,R.(2005) o členení nákladov píše: V procese hospodárskej činnosti podniku sa náklady dostávajú do rôznych vzťahov a súvislostí. Vystupujú v rôznych formách prejavu, i keď ich podstata zostáva zachovaná. Kritériom klasifikácie sú charakteristické znaky nákladov, ktoré dominujú v priebehu transformačného procesu. Z uvedeného vyplýva, že náklady možno členiť z niekoľkých hľadísk, ktoré vystihujú formy ich prejavu. Považujeme za vhodné členenie nákladov:

1. podľa ekonomicko- účtovného hľadiska
2. podľa nákladových druhov – druhové členenie
3. podľa ich vzťahu k výrobnému procesu –účelové členenie
4. podľa položiek kalkulácie – kalkulačné členenie
5. podľa plánovaných a riadiacich rozhodnutí
6. podľa ich závislosti od objemu produkcie

Náklady podľa **VLČEKA,J.(1992)** môžeme triediť z rôznych hľadísk. V prípade druhového triedenia nákladov k základným nákladovým druhom patrí:

-spotreba materiálu, palív a energie

-odpisy ZP A DKP

-mzdové náklady

-ostatné náklady

Podľa vzťahu nákladov ku zmenám produkcie diferencujeme:

-náklady fixné (v rámci určitého rozmedzia výroby sú stále)

-náklady variabilné (menia sa v závislosti na objeme výroby)

KUPKOVIČ, M. a kolektív. (2003) klasifikuje a členení náklady:.

Globálne uvádzané náklady sa v praxi dajú využiť len vo veľmi obmedzenej miere.

K širšiemu použitiu nákladov pri plánovaní, evidencii a ekonomickom rozbere treba urobiť ich klasifikáciu, a to z rôznych hľadísk. Znamená to vytvoriť skupiny nákladov s osobitnými charakteristickými črtami tak, aby sa tieto osobitosti vyskytovali iba v danej skupine. Uvedenej požiadavke zodpovedá toto členenie nákladov:

-
- a) druhové členenie nákladov – poskytuje prehľad o štruktúre nákladov podľa ekonomicky rovnorodých druhov
 - b) členenie nákladov podľa položiek kalkulačného vzorca – obsahuje náklady podľa ich vzťahu k výrobnému procesu, tj. podľa miesta vzniku a účelu vynaloženia,
 - c) rozdelenie nákladov podľa ich závislosti od objemu výkonov – pomocou koeficienta reakcie rozdeľujeme náklady na variabilné a fixné
 - d)

PATAKY,J.-HACHEROVÁ,Ž.-KOČNER,M.(2008) charakterizujú náklad z pragmatického hľadiska ako hodnotové vyjadrenie úhrnu použitého – spotrebovaného majetku, nakupovaných prác a služieb v podnikateľskej činnosti. Náklady delia na interné a externé:

- interné náklady – abstraktne vyjadrujú spotrebu zásob vlastnej výroby (majetku), ktorú podnikateľ získal vlastnou výrobnou činnosťou, ako aj práce a služby prevedené do iných stredísk – napr. spotreba mlieka cicmi, spotreba vlastných osív, oprava traktora dielňou a pod.
- externé náklady – vyjadrujú úhrn spotrebovaného – použitého majetku, ako aj služby, práce, ktoré boli obstarané v styku s vonkajším svetom (okolím) – napr. spotreba materiálu, spotreba energie apod.

-

ŠKORECOVÁ,E.-LÁTEČKOVÁ,A.-KUČERA,M.(2009) v rámci nákladového systému používajú nasledovné základné dimenzie nákladov:

1. podniková dimenzia – sledovanie nákladov za podnik ako celok vo finančnom a manažérskom účtovníctve,
2. daňová dimenzia – sledovanie nákladov podľa požiadaviek daňových zákonov; z hľadiska dane z príjmov to znamená osobitné sledovanie pripočítateľných položiek k účtovnému výsledku hospodárenia,
3. stredisková dimenzia – sledovanie nákladov podľa jednotlivých stredísk a v rámci nich podľa jednotlivých položiek nákladov, podľa zodpovednosti za náklady, prípadne iné,
4. dimenzia výkonov – sledovanie nákladov na jednotlivé výkony podľa položiek kalkulačného vzorca,
5. enviromentálna dimenzia – daná zákonom o účtovníctve,
6. sociálna dimenzia – daná čiastočne zákonom o účtovníctve,
7. dimenzia zabezpečenia kvality produkcie – náklady na zabezpečenie kvality,
8. dimenzia sledovania nákladov podľa zákazníkov,

-
9. dimenzia sledovania nákladov podľa segmentov trhu,
 10. dimenzia sledovania nákladov na spoluprácu s konkurenciou.

Podľa **KAJANOVEJ, J.(2005)** kalkulačné členenie vychádza z alternatívy vyjadriť jednotlivé zložky na jednotku kalkulovaného výkonu. Priame náklady je možné zistiť, resp. stanoviť na kalkulačnú jednotku relatívne presne pomocou delenia, napríklad pri výslednej kalkulácii, alebo na základe technicko-hospodárskych noriem, napríklad pri predbežných kalkuláciách. Pri nepriamych nákladoch sa používajú iné metódy delenia nákladov. Podstata tejto klasifikácie spočíva v tom, že všetky náklady sa rozdeľujú podľa ich vzťahu k výrobnému procesu, teda podľa toho, aké použitie môže mať rovnaký druh nákladov.

Členenie nákladov pri kalkuláciách nákladov sa stanovuje kalkulačnými vzorcami, označuje sa ako členenie podľa položiek kalkulačného vzorca (kalkulačné členenie). Používa sa pri plánovaní a evidencii ako prehĺbenie druhového členenia nákladov.

Všeobecný kalkulačný vzorec obsahuje tieto kalkulačné položky:

- priamy materiál
- priame mzdy
- ostatné priame náklady
- výrobná réžia
- správna réžia
- zásobovacia réžia
- odbytová réžia
- zisk (strata)

Všeobecný kalkulačný vzorec obsahuje odporúčané členenie nákladov. Podniky si ho však môžu prispôbiť podľa vlastnej vôle a spotreby.

TÓTH, M.(2004) podľa metódy ABC klasifikuje náklady na:

- a) krátkodobo variabilné náklady. Tieto náklady sa menia vo vzťahu k objemu produkcie a aj v tradičnom kalkulačnom systéme sú klasifikované ako náklady variabilné.
 - b) dlhodobo variabilné náklady. Tieto režijné náklady sa nemenia s objemom produkcie, ale menia sa s inou mierou činnosti, ale nie hneď.
 - c) fixné náklady. Sú to náklady, ktoré sa nemenia v danom časovom úseku a ani s nijakými inými indikátormi. Výskumy Kaplana a Coopera poukazujú na to, že tieto náklady majú pomerne malý podiel na celkových nákladoch.
-

.....

Podľa **BAŠTINCOVEJ,A.(2007)** pri posudzovaní a riadení hospodárnosti, efektívnosti a zistenia výsledku hospodárenia je podstatné:

- a) druhové členenie nákladov,
- b) účelové členenie nákladov,

Druhové členenie nákladov – vyjadruje pôvod, prvotnú formu nákladov pri ich vstupe do činnosti podniku. Za základné nákladové druhy sa pritom považujú:

- spotreba materiálu,
- spotreba prác a služieb (prepravné, nájomné, opravy a udržiavania majetku apod.)
- mzdové a ostatné osobné náklady vrátane nákladov na zdravotné a sociálne poistenie,
- odpisy dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku,
- finančné náklady
- dane z príjmov (splatná daň, odložená daň)

Účelové členenie nákladov vypovedá o tom, na čo, na aký účel boli náklady obetované a s ktorými činnosťami je spojené uskutočňovanie základných podnikových aktivít (s výrobou, predajom, správou)

SOUKUPOVÁ,J.-HOREJŠÍ,B.-MACÁKOVÁ,L. a i.(1998) na náklady firmy rozdeľujú na náklady firmy v krátkom a v dlhom období. Celkové náklady (Total Costs, TC) môžeme definovať ako sumu nákladov na prácu (L) a kapitál (K):

$$TC = w \cdot L + r \cdot K$$

Pretože v krátkom období považujeme v prípade dvoch použitých vstupov spravidla za fixný výrobný faktor kapitál (na úrovni K_1), môžeme celkové náklady definovať takto:

$$STC = w \cdot L + r \cdot K_1$$

Keďže objem kapitálu je v krátkom období konštantný, náklady na neho vynaložené sa s rastom výstupu nemenia. Označujeme ich preto ako fixné náklady (Fixed Costs, FC)

Okrem týchto nákladov firma v krátkom období vynakladá náklady, ktorých výška sa mení s rastom výstupu – tzv. variabilné náklady (Variable Costs, VC).

Celkové náklady v krátkom období sú potom súčtom fixných a variabilných nákladov.

$$STC = FC + VC$$

Celkové náklady v dlhom období ovplyvňujú výnosy z rozsahu. V prípade konštantných výnosov z rozsahu budú rásť dlhodobé náklady rovnakým tempom ako výstup.

.....

Ak sa budú v dlhodobej produkčnej funkcii presadzovať rastúce výnosy z rozsahu, krivka dlhodobých nákladov LTC bude rásť s rastom výstupu klesajúcim tempom. Pri klesajúcich výnosoch z rozsahu bude rásť LTC rýchlejšie než výstup.

Náklady v krátkom období sú vyššie ako náklady v dlhom období. Hlavnou príčinou je existencia fixných nákladov v krátkom období, ktoré umožňujú firme optimalizovať kombinácie vstupov pri meniacom sa výstupe.

CILIKOVÁ, O., LAPKOVÁ, M.(2008) sú názoru, že náklady je potrebné členiť podľa rôznych hľadísk. Samozrejme, hlavným kritériom pre výber správneho členenia by mal byť vzťah k riešeniu daného problému či k potrebnému rozhodnutiu. Jedným z hľadísk pre členenie nákladov je členenie podľa zapojenia do kolobehu majetku. Toto členenie je vyvolané špecifikami výrobných činností, pri ktorej vznikajú náklady, ktoré nevedú k celkovému úbytku majetku, ale len k zmene v jeho štruktúre, napr. zmena materiálu na hotové výrobky. Náklady vynaložené v súvislosti s vytváraním aktív vlastnou činnosťou – vo vlastnej réžii možno rozdeliť na:

- náklady produktu alebo nespotrebované náklady – tie sa aktivujú v ocenení vykázaného aktíva až do momentu jeho predaja, resp. do vyčerpania jeho ekonomickej hodnoty, sa vykazujú ako časť aktív v súvahe, napr. materiál viazaný v nepredaných výrobkoch,
- náklady obdobia alebo spotrebované náklady – tie, ktoré sa už v bežnom období prejavujú úbytkom aktív alebo prírastkom záväzkov súvisia so znížením zisku bežného obdobia, napr. nájomné za prenájom skladových priestorov.

Podľa **TEPLICKEJ, K.(2011)** sa v podniku stretávame s rôznymi kategóriami nákladov a rôznym členením nákladov, preto je potrebné v rámci manažmentu nákladov poznať ich klasifikáciu, pretože každá kategória nákladov si vyžaduje iný prístup pri ich riadení. Základné hľadiská členenia nákladov v podniku môžeme prezentovať nasledovne :

Všeobecná klasifikácia nákladov			
Podľa druhu	Náklady hospodárskej činnosti Náklady finančnej činnosti Náklady mimoriadnej činnosti	Podľa spôsobu ich zachytenia	Prvotné náklady Druhotné náklady
Podľa kalkulačného vzorca	Priame náklady Nepriame náklady	Podľa časového hľadiska	Náklady bežného obdobia Náklady budúcich období
Podľa vzťahu k objemu výrobných produkcie	Variabilné náklady Fixné náklady	Podľa účelu	Náklady na operácie Náklady na činnosti Náklady na procesy Náklady na technológie

Podľa spôsobu zostavovania	Úplné náklady Neúplné náklady	Podľa rozhodovania	Relevantné náklady Irelevantné náklady Implicitné náklady Explicitné náklady
Podľa viazanosti k výrobnému procesu	Technologické náklady Náklady obsluhy Náklady riadenia	Podľa efektívnosti	Efektívne náklady Neefektívne náklady Neproduktívne náklady
Podľa fáz transformačného procesu	Náklady obstarania Náklady výroby Náklady realizácie	Podľa budúceho vývoja	Plánované náklady Predpokladané náklady Strategické náklady
Podľa daňového hľadiska	Náklady daňovo uznané Náklady daňovo neuznané	Podľa charakteru činností	Náklady hlavnej činnosti Náklady vedľajšej činnosti Náklady pomocnej činnosti Náklady pridruženej činnosti Náklady správnej činnosti
Podľa vzťahu k životnému prostrediu	Náklady na ochranu živ. prostredia Náklady súvisiace s poškodzovaním živ. prostredia	Podľa fáz výrobného procesu	Náklady predvýrobnej etapy Náklady výrobných etáp Náklady povýrobnej etapy
Podľa vzťahu ku kvalite	Náklady na prevenciu kvality Náklady na posudzovanie kvality Náklady na nekvalitu	Podľa vzťahu k logistickým činnostiam	Náklady na zásobovanie Náklady na skladovanie Náklady na dopravu Náklady na manipuláciu Náklady na balenie Náklady na distribúciu
Podľa vzťahu k marketingu	Náklady na reklamu Náklady na propagáciu Náklady na public relation Náklady na podporu predaja Náklady na prieskum trhu	Podľa vzťahu k bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci	Náklady na bezpečnosť Náklady na ochranu zdravia pri práci Náklady na hodnotenie rizík

TAKÁCS, Z.(2003) člení položky časového rozlíšenia nákladov a výnosov na dve skupiny:

1. tranzitória – predstavujú pohyb peňažných prostriedkov v bežnom účtovnom období, ktorému budú zodpovedať náklady a výnosy až v budúcom účtovnom období
2. anticipácie – sú to náklady alebo výnosy bežného obdobia, ktoré súvisia s výdavkami a príjmami až v budúcom období.

Kritériom na účtovanie účtovných prípadov časového rozlišovania je skutočnosť, že je známy:

-vecný obsah

-suma

-obdobie, ktorého sa týkajú

Všetky tri kritériá musia byť splnené súčasne.

.....
CENIGOVÁ, A.(2005) o účtovaní nákladov a výnosov a ich časovom rozlišovaní hovorí:

Podľa § 3 odst.2 zákona náklady a výnosy účtuje účtovná jednotka v účtovnom období, v ktorom vznikli, bez ohľadu na deň ich úhrady, inkasa alebo na deň vyrovnaní iným spôsobom, pritom je povinná dodržiavať ustanovenia § 4 ods. 2 zákona.

Náklady a výnosy sa účtujú a vykazujú v účtovnom období, s ktorým časovo a vecne súvisia. Vo výnimočných prípadoch ak túto zásadu nemožno dodržať, účtovná jednotka podľa §3 ods. 1 zákona zaúčtuje a vykáže náklady a výnosy v tom účtovnom období, keď sa tieto skutočnosti zistili.

Stotožňujem sa s názormi autorov, že náklady je potrebné členiť z rôznych hľadísk. Za najviac používané členenie nákladov je členenie nákladov z hospodárskej činnosti, náklady z finančnej činnosti a náklady mimoriadnej činnosti.

Na fixné a variabilné náklady sa členia náklady podľa vzťahu vyrobenej produkcie .

Podľa kalkulačného vzorca sa delia náklady na priame a nepriame. Z daňového hľadiska členíme náklady na náklady daňovo uznané a daňovo neuznané a podľa spôsobu zostavovania na náklady úplné a neúplné. Toto je členenie nákladov, s ktorým sa stretávame najčastejšie a sú súčasťou základných dimenzií nákladov.

1.3 Nákladový systém

PATAKY,J.- ŠKORECOVÁ,E.(2000) sú názoru, že predpoklad riadenia nákladov v podnikateľských subjektoch spočíva v informačnom zobrazení nákladov v mieste ich vzniku, štruktúre a najmä na aký účel boli vynaložené. Objem a štruktúra poskytovaných informácií musí zabezpečiť:

- pravdivú evidenciu nákladov a ich členenie umožňujúce kvantifikovaný výpočet skutočných vlastných nákladov podľa zvolených požiadaviek,
- analytické hodnotenie nákladov umožňujúce vnútropodnikovú kontrolu s následnými prístupmi v rozhodovacích procesoch.

Podľa **LÁTEČKOVEJ,A.-ŠKORECOVEJ,E.(1999)** kvalitný informačný systém zabezpečujúci zber, spracovanie a distribúciu údajov je nevyhnutný pre úspešné fungovanie podnikateľských subjektov, poľnohospodárske nevynímajúc. Zavádzanie automatizovaných informačných systémov a nových informačných technológií umožňuje mnohostranné, účelné využívanie zachytených údajov.

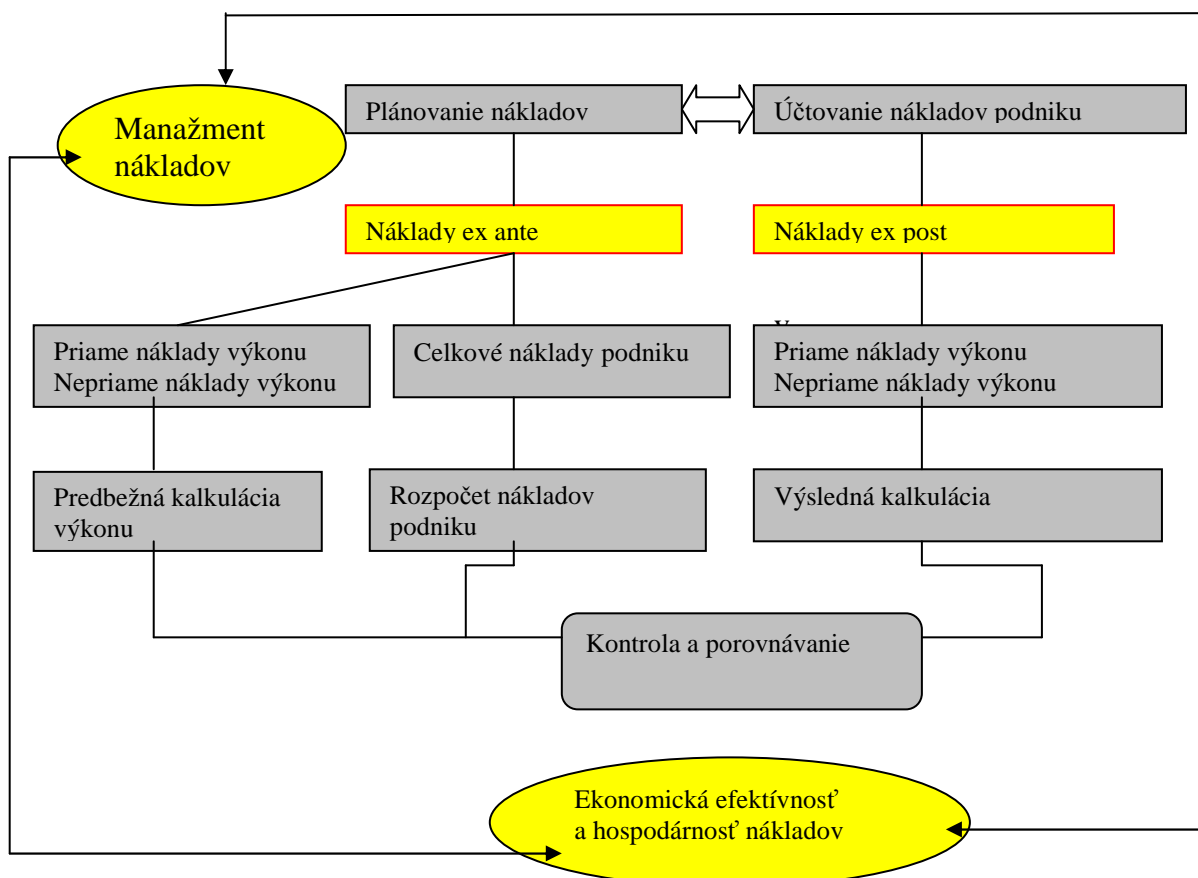
Úlohou nákladového systému je podľa **ŠKORECOVEJ, E. (1999)** zabezpečiť informačný obsah zodpovedajúci potrebám rozvíjajúcej sa trhovej ekonomiky a zároveň pravidelnú modifikáciu obsahovej i technickej stránky systému.

Nákladový systém je súčasťou manažérskeho informačného systému podniku (MIS). Kvalitný MIS, umožňujúci detailne zaevidovať, rôznorodé triediť, spracúvať a zobrazovať informácie o nákladoch, môže napomôcť tomu, aby podniky na Slovensku dokázali zvýšiť nižšiu efektívnosť vynakladaných vstupov v porovnaní s podnikmi v krajinách EÚ.

Podľa **TEPLICKEJ, K. (2011)** dnes už existujú systémy, ktoré do detailov riadia podnikové náklady a na sledovania nákladov odhaľujú slabé miesta podniku, kde dochádza k ich neúčelnému vynakladaniu.

Podmienkou rozvoja podniku je rast efektívnosti jeho činnosti.

Ak chceme dosiahnuť efektívnosť v podobe zisku, musíme sa snažiť minimalizovať náklady podniku.

Spracovanie nákladov kvalitným nákladovým systémom umožňuje evidovať, triediť, spracovať a zobrazovať informácie o nákladoch. Kvalitné systémy, ktoré sledujú a riadia náklady dokážu odhaliť slabé miesta podniku a neefektívne využívanie nákladov, čím prispievajú k dosahovaniu efektívnosti a teda k tvorbe zisku.

2 CIEĽ PRÁCE

Náklady podniku sú významnou a nie zanedbateľnou zložkou, s ktorou sa stretáva každý podnik a patria k najdôležitejším charakteristikám podniku. Náklady sú vstupnou bránou pri procese stanovenia cien podnikových výkonov. Predstavujú dôležitý nástroj riadenia podnikateľských aktivít a podľa toho ako ich manažéri dokážu sledovať, kontrolovať a efektívne riadiť môžu dosahovať vyšší zisk, alebo určitú konkurenčnú výhodu.

Pre manažéra, ktorý chce úspešne viesť podnik a vytvárať zisk je nevyhnutné mať vedomosti o nákladoch podniku, nákladovom systéme podniku, efektívnom znižovaní nákladov, ktoré dokáže využiť pri realizácii jedného z najdôležitejších cieľov a tým je maximalizácia zisku.

Hlavným cieľom diplomovej práce je skúmanie nákladového systému vo vybranom podnikateľskom subjekte a predloženie návrhov na jeho skvalitnenie, za ktorý sme si zvolili Tatranský Permon a.s.

Hlavný cieľ z dôvodu širokej problematiky sme rozdelili na čiastkové ciele. Čiastkové ciele sú rozdelené na aplikačnú časť.

Aplikačná časť diplomovej práce je zameraná na tieto čiastkové ciele:

- ✚ charakteristika podniku, analýza aktív a pasív podniku
- ✚ evidencia a účtovanie nákladov
- ✚ vymedzenie nákladového systému v podniku
- ✚ hodnotenie a vývoj sledovaných nákladov v podniku
- ✚ porovnanie čiastkových výsledkov s hlavným cieľom diplomovej práce
- ✚ formulovanie návrhov

3 METODIKA PRÁCE A METÓDY SKÚMANIA

Objekt skúmania

Pre diplomovú prácu s témou Nákladový systém vybraného podniku sme si vybrali podnik služieb Grand hotel Permon spoločnosti Tatranský Permon a.s. so sídlom v Podbanskom.

Postupy vypracovania diplomovej práce

- ✚ skúmanie tematiky nákladov z dostupných slovenských i zahraničných zdrojov a z internetu
- ✚ získanie materiálov potrebných k vypracovaniu diplomovej práce od spoločnosti Tatranský Permon a.s.

Z hľadiska metodologického je diplomová práca je rozdelená do nasledovných častí :

Prehľad o súčasnom stave riešenej problematiky doma i v zahraničí v tejto časti diplomovej práce sa stretávame s názormi a poznatkami autorov odborných literárnych publikácií. Táto časť je zameraná na vymedzenie pojmu náklady , členenie a klasifikácia nákladov a nákladový systém.

Cieľ práce oboznamuje s hlavným cieľom diplomovej práce ako aj s čiastkovými cieľmi na základe ktorých sme diplomovú prácu vytvorili.

Metodika práce a metódy skúmania oboznamuje s materiálmi a postupmi, ktoré sme pre vypracovanie diplomovej práce použili.

Výsledky práce tato kapitola je jadrom celej diplomovej práce a tvoria ju tieto podkapitoly.

Charakteristika podniku –vyjadruje charakteristiku podniku, jeho produktov a služieb a štruktúru aktív a pasív podniku.

Štruktúra majetku a vlastného imania - oboznamuje nás so súčasnou štruktúrou aktív a pasív podniku.

✚ Štruktúra majetku a vlastného imania a záväzkov – strana aktív

Majetok podniku je tvorený neobežným majetkom, obežným majetkom a časovým rozlíšením. Neobežný majetok je tvorený dlhodobým nehmotným majetkom, dlhodobým hmotným majetkom a dlhodobým finančným majetkom. Obežný majetok tvoria zásoby, dlhodobé pohľadávky a krátkodobé pohľadávky finančné účty.

✚ Štruktúra vlastného imania a záväzkov spolu - strana pasív

.....

Vlastné imanie podniku tvorí základné imanie, na ktoré vplýva neuhradená strata alebo zisk z minulých období a výsledok hospodárenia za účtovné obdobie. Celkové záväzky podniku tvoria rezervy, dlhodobé záväzky, krátkodobé záväzky, bankové úvery a výpomoci.. Stranu pasív uzatvára časové rozlíšenie.

Informačné toky nákladov - dávajú prehľad o nákladoch a kolobehu dokladov, ktoré prichádzajú do podniku, s príjmom a výdajom tovarov na hlavnom sklade a so softvérovým vybavením podniku.

Evidencia a účtovanie nákladov – poukazuje na rozdelenie a účtovanie nákladov na vybrané syntetické účty, rozdelenie vybraných syntetických účtov na analytické.

Analýza vybraných činností – poukazuje, charakterizuje na náklady podľa najdôležitejších činností v podniku –ubytovanie, stravovanie, wellnes a bazény a ostatné.

Porovnanie vybraných nákladov v období rokov 2008-2009 – analyzuje zmenu celkových a najdôležitejších nákladov z hľadiska vrcholového manažmentu v období rokov 2008-2010.

Obsadenosť Grand hotela Permon –porovnáva obsadenosť hotela v období rokov 2008-2010 a porovnáva so vzniknutými nákladmi.

Analýza nákladov na báze účtovníctva –analyzuje vzniknuté náklady z hľadiska ziskovosti, nákladovosti celkových nákladov, nákladovosti čiastkových nákladov a výsledku hospodárenia.

Tvorby kalkulácie ceny pobytového balíčka –vyjadruje tvorbu ceny pomocou položiek kalkulačného vzorca.

Návrhy obsahuje návrhy na skvalitnenie nákladového systému.

Záver predstavuje zhrnutie dosiahnutých výsledkov v súlade s hlavným cieľom diplomovej práce.

Prílohy

Zdroje údajov diplomovej práce

 teoretické

 literatúra

 materiály od analyzovanej spoločnosti

výkaz ziskov a strát za obdobie rokov 2008-2010

súvaha za obdobie rokov 2008-2010

hlavná kniha účtov triedy 5 náklady

kalkulácia ubytovania Permon Pohoda + ponukový list

-
- ✚ vyhodnotenie a analýza získaných materiálov

Metódy pri interpretácii výsledkov a hodnotenia

- ✚ metóda selekcie a komparácie literárnych zdrojov, ktoré sa zaoberajú danou problematikou
- ✚ matematicko-štatistické metódy medziročného a bázičného porovnania zmien a indexov pri hodnotení dosiahnutých výsledkov
- ✚ metóda tabuľkového, grafického zobrazenia pre prehľadné zobrazenie dosiahnutých výsledkov
- ✚ metóda riadeného rozhovoru pri rozoberaní jednotlivých častí problematiky s kompetentnými osobami spoločnosti
- ✚ metóda kompletizácie získaných poznatkov a informácií
- ✚ syntéza čiastkových výsledkov

Metódy výpočtov

- ✚ **Výpočet koeficientu – marže**

Marža = tržby z predaja tovaru / náklady vynaložené na obstaranie predaného tovaru

- ✚ **Priemerné osobné náklady**

- ✚ **Priemerné ročné osobné náklady** vyjadrujú priemerné ročné náklady podniku na mzdy a sociálne zabezpečenie na 1 zamestnanca. Vypočítame ich ako podiel osobných nákladov a počtom zamestnancov.

Priemerné ročné osobné náklady = osobné náklady / počet zamestnancov

- ✚ **Priemerné mesačné osobné náklady** vyjadrujú osobné náklady na 1 zamestnanca za jeden mesiac. Vypočítame ich ako podiel priemerných ročných osobných nákladov a počet mesiacov v roku.

Priemerné mesačné osobné náklady = priemerné ročné osobné náklady / 12

- ✚ **Analýza ziskovosti**

.....

Ziskovosť podniku predstavuje jeho rentabilitu. Predstavuje pomer zisku k niektorému ukazovateľu charakterizujúcemu činnosť hospodárskej jednotky.

Rentabilita a jej ukazovatele vyjadruje výsledok podnikového úsilia. Medzi najdôležitejšie ukazovatele rentability patrí aj rentabilita nákladov. Pre výpočet rentability nákladov budeme používať ukazovateľ EAT, ktorý je možný stotožniť s výsledkom hospodárenia za účtovné obdobie.

Rentabilita nákladov vyjadruje koľko zisku vytvorilo 1€ nákladov.

Rentabilita osobných nákladov = EAT/ osobné náklady

Rentabilita celkových nákladov = EAT / celkové náklady

EAT- čistý zisk

Doba obratu zásob, doba splácania záväzkov

Doba obratu zásob patrí k ukazovateľom aktivity. Ukazovatele aktivity analyzujú ako podnik využíva svoj majetok. Nedostatočné využitie majetku je rovnaké ako situácia keď je majetku priveľa. S tým sú spojené nadpriemerné náklady. Na vyjadrenie aktivity slúžia ukazovatele vypovedajúce o obratovosti majetku ako celku i jeho jednotlivých častí. Doba obratu zásob vo vzťahu k nákladom vypovedá o tom, koľko dní trvá jedna obrátka zásob v dňoch.

Doba obratu zásob vo vzťahu k tržbám = (zásoby/ tržby z pred.tovaru + tržby z pred. vl.výrobníkov + aktivácia)*365

Doba obratu zásob vo vzťahu k nákladom = (zásoby / náklady na obst. pred.tovaru + výr.spotreba)*365

Doba splácania záväzkov vo vzťahu k tržbám =(krátk.záväzky / tržby z pred.tovaru + tržby z pred.vl. výrobníkov)*365

Doba splácania záväzkov vo vzťahu k nákladom = (krátk.záväzky / náklady na obst. pred.tovaru + výr.spotreba)*365

Ukazovateľ nákladovosti

Ukazovateľ nákladovosti vyjadruje koľko centov nákladov podnik vynaložil na získanie 1€ výnosov. Všetky údaje potrebné na zistenie ukazovateľa nákladovosti nám poskytuje výkaz ziskov a strát.

Ukazovateľ nákladovosti = náklady celkom/ výnosy celkom

Nákladovosť je teda priamoúmerne ovplyvnená výškou nákladov a nepriamo úmerne výškou výnosov. Pozitívnym javom je ak ukazovateľ má klesajúci charakter.

Okrem celkovej nákladovosti je pre každý podnik dôležité sledovať nákladovosť hospodárskej činnosti. Ukazovateľ nákladovosti hospodárskej činnosti získame súčtom podielu jednotlivých nákladových druhov a výnosov z hospodárskej činnosti

$$\text{NHČ/ VHČ} = \text{NPT/ VHČ} + \text{SMaE/ VHČ} + \text{SL/ VHČ} + \text{OSN/ VHČ} + \text{ODP/ VHČ} + \text{ON / VHČ}$$

NHČ náklady na hospodársku činnosť

VHČ výnosy hospodárskej činnosti

NPT náklady na predaný tovar

ODP odpisy nehmotného a hmotného dlhodobého majetku

ON ostatné náklady hospodárskej činnosti

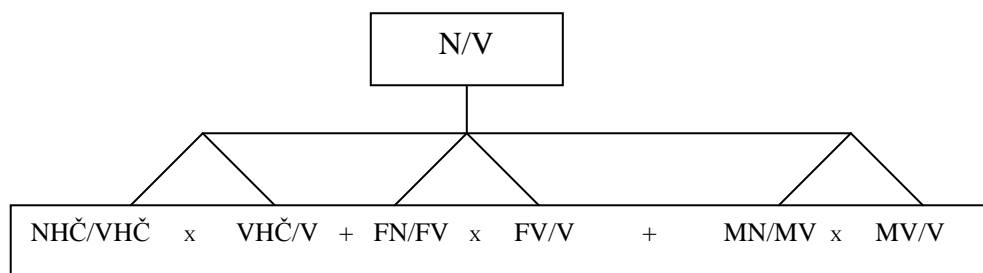
OSN osobné náklady

SL služby

SMaE spotreba materiálu a energie

Výsledná zmena nákladovosti hospodárskej činnosti je ovplyvnená zmenami čiastkových nákladovostí. Analýzou zistíme aký vplyv majú jednotlivé zmeny čiastkových nákladovostí na celkovej nákladovosti hospodárskej činnosti.

Schéma analýzy nákladovosti

Zdroj Karol Zalai a kol., Finančno – ekonomická analýza

NHČ náklady na hospodársku činnosť

VHČ výnosy hospodárskej činnosti

V výnosy

FN finančné náklady

FV finančné výnosy

MN mimoriadne náklady

MV mimoriadne výnosy

Výška ukazovateľa nákladovosti je závislá od ukazovateľa nákladovosti hospodárskej činnosti, ukazovateľa nákladovosti finančnej činnosti a ukazovateľa nákladovosti mimoriadnej činnosti.

Kalkulačný vzorec

Všeobecný kalkulačný vzorec obsahuje tieto kalkulačné položky:

- priamy materiál
- priame mzdy
- ostatné priame náklady
- výrobná réžia
- správna réžia
- zásobovacia réžia
- odbytová réžia
- zisk (strata)

VÝSLEDKY PRÁCE

4.1 Charakteristika podniku

Grand hotel Permon**** sa nachádza v podtatranskej rekreačnej oblasti Podbanské, ktorá patrí do obce Pribylina.

Pôvodne bol hotel vybudovaný v roku 1979, ako rekreačné zariadenie pre ostravských baníkov. V súčasnosti je hotel majetkom českých akcionárov akciovej spoločnosti Tatanský Permon a.s. Hotel sa zameriava na ubytovacie služby s možnosťou stravovania a doplnkové relaxačné služby.

Kapacita lôžkovej časti hotela 286 lôžok a 67 prísteliek.

Prevádzkové strediská: Denný bar, Lobby bar, Nočný bar, Reštaurácia, Wellnes bar, Balneorecepcia

Poskytované služby: ubytovacie služby s možnosťou stravovania, doplnkové relaxačné služby - relaxačné centrum Permon's Paradies, Permon's Paradies SPA a Permon's Paradies Beauty, fitnesscentrum, kolkáreň a kongresové priestory.

Činnosti hotela sú zamerané najmä pre rodiny s deťmi, čomu je prispôbené vybavenie jednotlivých izieb a stredísk.

Charakteristika produktov a služieb

Grand hotel Permon poskytuje ubytovanie s celkovou kapacitou 286 lôžok a 67 prísteliek v komfortne zariadených jednolôžkových, dvoj a trojlôžkových izbách s možnosťou prístelky a v 8 apartmánoch. K vybaveniu izieb patrí TV prijímač, rádio, telefón, trezor a minibar s chladničkou.

Recepcia hotela sa nachádza na 8.poschodí a poskytuje široký komplex služieb od ubytovania hostí, poskytovania informácií o kapacite hotela, obsadenosti až po predaj doplnkových služieb. Súčasťou recepcie je aj rezervačné oddelenie, ktoré poskytuje úplné informácie o obsadenosti hotela a rezervovania ubytovania s odporúčaním na rôzne pobyty, podľa prania zákazníkov.

Hotelová kaviareň lobby bar poskytuje príjemné posedenie s kapacitou 33 miest, nachádza sa na 8.poschodí vedľa recepcie. Denný bar má kapacitu 100 miest nachádza sa na 7.poschodí a podávajú sa v ňom aj ľahšie jedlá. V dennom bare je možnosť využitia biliardu. Vo večerných hodinách posedenie spríjemňuje živá hudba.

.....

Posedenie pri tanečnej hudbe poskytuje nočný bar s kapacitou 120 miest, ktorý sa nachádza na 4.poschodí. Z tohto strediska je výhľad na novozrekonštruovaný hotelový bazén.

Moderne zrekonštruovaná reštaurácia Grand hotela Permon s kapacitou 220 miest je situovaná na 7.poschodí. Poskytuje bohatý výber jedál formou švédskych stolov a á la carte. Pre vyznávačov zdravého životného štýlu je v ponuke wellness gastronómia.

Balneorecepcia sa nachádza sa na 3.poschodí a tvorí vstup do relaxačného centra Permon's Paradies. Poskytuje predaj doplnkových služieb a časovanie masáží. Wellnes bar poskytuje príjemné posedenie, hneď vedľa relaxačného centra.

Zrekonštruovaná kolkáreň s 2 dráhami poskytuje hosťom zábavu a oddych v jednom.

Grandhotel Permon disponuje komplexom kongresových miestností od najväčšej, ktorá má kapacitu 500 miest- Hala Grande, cez dve menšie s kapacitou 200 a 120 miest, až po najmenšie s kapacitou 59, 40 a 25 miest.

Grandhotel Permon poskytuje k využitiu unikátny komplex parných a vodných kúpeľov Permon's Paradies s interiérovou časťou, na ktorú nadväzuje exteriérová časť. Atmosféru celkového uvoľnenia s blahodárnym účinkom tu vytvára interiérová bylinková a eukaliptová inhalácia , Rímsky kúpeľ, Fínska sauna, Vitálny ľadový dážď, Pravek, Slnčná lúka, Duša vody a Tepidárium. Interiérový komplex dotvára Divoká rieka, v ktorej sa nachádzajú rôzne masážne vodné trysky, doplnená masážnymi sedadlami a perličkovým kúpeľom s hvieznou oblohou a galaxiou.. Exteriérovú časť tvoria jednotlivé sauny ako Medvedí brloh, Soľná jaskyňa, Dom u pasiera, Turecký hamam, a aromatickej Parnej sprche. Tieto jednotlivé časti sú vsadené pri horskom jazierku s okolím tatranskej prírody. Permon's Paradies SPA je komplex masáží, ktoré slúžia na uvoľnenie tela aj ducha. Medzi najžiadanejšie patria Thajská masáž, klasická masáž, podvodná masáž, perličkový a uhličitý kúpeľ, rašelinový zábal, masáž lávovými kameňmi, magnetoterapia.

Permon's Paradies Beauty je určená najmä ženám, ktorým hotel ponúka ošetrovanie tela kvalitnou kozmetikou SOTHYS, patrí sem aj čokoládová a medová masáž, wellness manikúra a pedikúra.

Aqua +Kids je novo zrekonštruovaný bazén, ktorý poskytuje šport, oddych a zábavu nielen dospelým hosťom , ale tento komplex je zameraný najmä pre deti. Okrem veľkého 25 m plaveckého bazéna, v ktorom sa po obvode nachádzajú trysky s rôznou intenzitou prúdu, sa tu nachádza aj detský bazén s detskou šmýkačkou a detským tobogánom a s množstvom nafukovacích hračiek, a veľký tobogán pre deti a dospelých. Súčasťou bazénového komplexu je aj výrivka s výhľadom na Kriváň .

Okolie Grand hotela Permon poskytuje možnosti pre turistiku, bežecké a zjazdové lyžovanie.

Medzi doplnkové služby, ktoré neboli v tejto charakteristike spomenuté sú: Biliard, šípky, stolný futbal, detský kútik, animačné programy, požičovňa lyží, saní, tenisových raket, animačné programy, obchodík so suvenírmi.

4.2 Štruktúra majetku a vlastného imania v súčasnosti

Tab. 1

Štruktúra majetku v €

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa			Zmena		Index		Štruktúra		
	2008	2009	2010	10-08	10-09	10/08	09/08	% 2008	% 2009	%2010
Spolu majetok	6 045 757	9 465 263	9 168 100	3 122 343	-297 163	1,516	1,566	100	100	100
Neobežný majetok	5 615 486	9 104 572	8 712 294	3 096 808	-392 278	1,551	1,621	92,883	96,189	95,028
Dlhodobý nehmotný majetok	6 905	11 937	14 711	7 806	2 774	2,130	1,729	0,114	0,126	0,160
Dlhodobý hmotný majetok	5 591 314	9 079 357	8 690 944	3 099 630	-388 413	1,554	1,624	92,483	95,923	94,795
Dlhodobý finančný majetok	17 267	13 278	6 639	-10 628	-6 639	0,384	0,769	0,286	0,140	0,072
Obežný majetok	391 296	305 814	413 191	21 895	107 377	1,056	0,782	6,472	3,231	4,507
Zásoby	60 785	79 131	93 638	32 853	14 507	1,540	1,302	1,005	0,836	1,021
Dlhodobé pohľadávky	0	0	0	0	0	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Krátkodobé pohľadávky	225 007	185 995	153 386	-71 621	-32 609	0,682	0,827	3,722	1,965	1,673
Finančné účty	105 504	40 688	166 167	60 663	125 479	1,575	0,386	1,745	0,430	1,812
Časové rozlíšenie	38 975	54 877	42 615	3 640	-12 262	0,000	0,000	0,645	0,580	0,465

Zdroj: Súvaha a vlastné prepočty

Obr. 1

Graf štruktúry majetku

Majetok podniku je tvorený obežným a neobežným majetkom. Neobežný majetok tvorí dlhodobý nehmotný majetok, dlhodobý hmotný majetok a dlhodobý finančný majetok. Dlhodobý nehmotný majetok v roku 2008 bol 6 905 €, v roku 2009 sa zvýšil na 11 937 € a v roku 2010 zaznamenávame nárast na 14 711 €. Nárast dlhodobého nehmotného majetku o 5 032 € v roku 2009 bol spôsobený nákupom softvéru pre novo

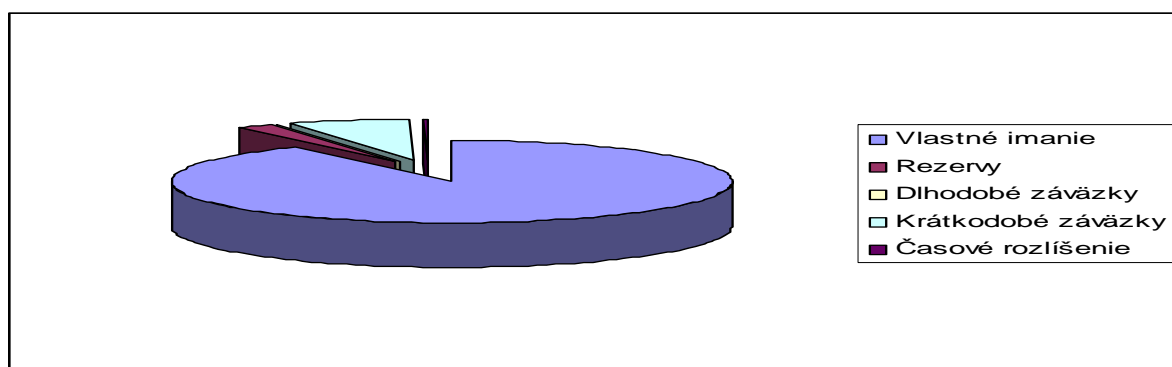
vytvorené strediská balneorecepcia a wellnes bar. V roku 2010 bol dokúpený softvér Amadeus pre Grand hotel Permon s.r.o., čo zvýšilo hodnotu dlhodobého nehmotného majetku o 2 774 € oproti roku 2009. Hodnota dlhodobého hmotného majetku bola najvyššia v roku 2009. Zvýšenie dlhodobého hmotného majetku o 3 448 043 € oproti roku 2008 bolo spôsobené technickým zhodnotením zrekonštruovaného bazéna. Zníženie dlhodobého hmotného majetku v roku 2010 oproti roku 2009 o 388 413 € spôsobili odpisy dlhodobého hmotného majetku, ktoré si podnik uplatnil v roku 2010. Za pozitívny jav môžeme považovať zníženie pohľadávok, a to najmä pohľadávok z obchodného styku v roku 2009 oproti 2008 a tento trend pokračoval aj v roku 2010.

Tab. 2

Štruktúra vlastného imania a záväzkov v €

Ukazovateľ	Hodnota ukazovateľa			Zmena		Index		Štruktúra		
	2008	2009	2010	10-08	10-09	10-08	09-08	% 2008	% 2009	%2010
Spolu vlastné imanie a záväzky	6 045 757	9 465 263	9 168 100	3 122 343	-297 163	1,516	1,566	100	100	100
Vlastné imanie	5 212 534	4 816 268	4 905 485	-307 049	89 217	0,941	0,924	86,218	50,884	53,506
Základné imanie	17 329 449	17 330 000	17 330 000	551	0	1,000	1,000	286,638	183,091	189,025
Záväzky spolu	812 963	4 621 310	4 245 188	3 432 225	-376 122	5,222	5,685	13,447	48,824	46,304
Rezervy	124 852	124 838	82 233	-42 619	-42 605	0,659	1,000	2,065	1,319	0,897
Dlhodobé záväzky	253	3 452 764	3 047 620	3 047 367	-405 144	12045,929	13647,289	0,004	36,478	33,242
Krátkodobé záväzky	401 198	871 731	1 115 335	714 137	243 604	2,780	2,173	6,636	9,210	12,165
Bankové úvery	286 660	171 977	0	-286 660	-171 977	0,000	0,600	4,742	1,817	0,000
z toho dlhodobé	0	0	0	0	0	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
krátkodobé	286 660	171 977	0	-286 660	-171 977	0,000	0,600	4,742	1,817	0,000
Krátkodobé finančné výpomoci	0	0	0	0	0	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Časové rozlíšenie	20 260	27 685	17 427	-2 833	-10 258	0,860	1,366	0,335	0,292	0,190

Zdroj: Súvaha a vlastné prepočty

Obr. 2

Štruktúra vlastného imania a záväzkov

Pasíva podniku tvoria vlastné imanie a záväzky. Porovnaním jednotlivých rokov 2008, 2009 a 2010 štruktúry vlastného imania a záväzkov môžeme konštatovať zvýšenie

.....

základného imania o 551 €. Základné imanie bolo zvýšené pri prechode na euro jednorázovým vkladom. Celkové záväzky podniku sú tvorené z rezerv, záväzkov a úverov. Rezervy v roku 2008 a 2009 boli na rovnakej hodnotovej úrovni. Tvorili ich rezervy na nevyčerpané dovolenky a rezervy na nevyplatené prémie. V roku 2010 zaznamenávame pokles rezerv o 42 605 €. Rezervy v roku 2010 tvorili len rezervy na nevyčerpané dovolenky, z dôvodu plánovaných organizačných zmien v roku 2011. Záväzky podniku sú tvorené dlhodobými záväzkami a krátkodobými záväzkami. Dlhodobé záväzky sa v roku 2009 zvýšili o 3 452 511 €. Podniku bol na rekonštrukciu bazéna a bazénovej haly poskytnutý úver, ktorý navýšil hodnotu dlhodobých záväzkov v roku 2009. Krátkodobé záväzky sú záväzky z obchodného styku, záväzky voči zamestnancom, záväzky voči poisťovniam a záväzky voči štátnemu rozpočtu z titulu neuhradenej DPH sa oproti roku 2008 zvýšili aj z dôvodu presunu 6-tich mesačných splátok v roku 2009, ktoré podnik splácal v roku 2010. V roku 2010 bola presunutá suma 12-tich mesačných splátok investičného úveru, ktorý podnik bude splácať v roku 2011. O hodnotu presunu týchto mesačných splátok bola znížená hodnota dlhodobého úveru v oboch rokoch. Krátkodobé bankové úvery predstavujú čerpanie kontokorentného úveru v rokoch 2008 a 2009.

4.3. Informačné toky nákladov

Náklady v podniku delíme na náklady variabilné a fixné. Najväčšiu skupinu variabilných nákladov eviduje podnik prostredníctvom režijných a potravinových faktúr. Jednotlivé faktúry eviduje pracovníčka sekretariátu cez knihu došlej pošty. Faktúry zaeviduje do knihy došlej pošty a na faktúru napíše dátum evidencie. Do knihy došlej pošty sa zapíše dátum, kedy faktúra prišla, dodávateľ, celková suma faktúry s DPH. Následne jednotlivé faktúry opečiatkuje pečiatkou vecná správnosť a pripraví ich na podpis objednávateľom služby, alebo tovaru podľa jednotlivých stredísk.

Objednávateľ tovaru alebo služby svojim podpisom potvrdí vecnú správnosť faktúry a priloží k faktúre potrebné doklady, ako napríklad objednávka, dodací list a v prípade potravinových a materiálových faktúr aj príjemka zo skladu. Podpísané faktúry sa opäť zhromažďujú na sekretariáte, kde pracovníčka sekretariátu skompletizované faktúry posunie na podpis riaditeľovi podniku. Následne po podpísaní riaditeľom sa faktúry dostávajú do účtárne na zaúčtovanie. Pracovníčka sekretariátu eviduje jednotlivé náklady z faktúr do vopred pripravenej tabuľky nákladov, podľa požiadaviek riaditeľa podniku.

.....

Tabuľka nákladov je rozdelená na investície, opravy, služby podľa jednotlivých stredísk a činností a na potravinové a materiálové náklady. Náklady sa vyhodnocujú mesačne.

Jednotlivým strediskám podniku sú v účtovníctve pridelené číselné označenia tzv. činnosti, pomocou ktorých sa sledujú náklady na jednotlivých analytických účtov. Podrobnejšie v prílohe 1. Zároveň pomocou jednotlivých činností sa sledujú tržby na jednotlivých výnosových účtoch.

Príjem a výdaj v hlavnom sklade a sklade MTZ

Potraviny, tovar a materiál z niektorých nákladových faktúry a dokladov o nákupe z registračnej pokladne je potrebné najprv prijať na hlavný sklad, ak sa jedná o potraviny, alebo na sklad MTZ, ak sa jedná o čistiace prostriedky, údržbársky materiál, alebo pracovné oblečenie. Podľa jednotlivých druhov tovarov sa vytvárajú skladové karty, na ktoré sa zaznamenáva príjem, výdaj a zostatkové množstvo jednotlivých druhov tovaru.

Na základe dodacieho listu, alebo faktúry, ak faktúra zároveň slúži ako dodací list sa prostredníctvom príjemky prijme tovar na sklad.

Príjemka je očíslovaná podľa poradia, obsahuje názov dodávateľa, dátum príjmu, názov tovaru, množstvo prijatého tovaru, jednotková cena tovaru bez DPH, celková suma tovaru bez DPH, podpis osoby, ktorá tovar prijímala. Príjemky s dodacím listom sa párujú s došlou faktúrou, ktorú zaevidovala pracovníčka sekretariátu v došlej pošte.

Po podpísaní vecnej správnosti zodpovednými osobami faktúra s dodacím listom a príjemkou je pripravená na zaúčtovanie v učitárni. Ak tovar opúšťa sklad je potrebné výdaj zdokladovať výdajkou, ktorá obsahuje poradové číslo výdajky, stredisko spotreby tovaru, množstvo tovaru, jednotková cena bez DPH, celková hodnota tovaru bez DPH.

Príjmy a výdaje sú zaznamenané prostredníctvom pohybov na karte.

V programe F-max je možné robiť opravy priamo v príjemke, alebo výdajke v aktuálnom účtovnom období. Zostatky na jednotlivých skladových kartách, ako aj nespotrebovaný tovar na jednotlivých strediskách sa inventarizujú mesačne. Kvartálne sa zúčastňujú týchto inventúr aj zamestnanci učitárne. Vyčíslia sa prebytky, alebo manká na jednotlivých strediskách. Tieto výstupy z inventúr z programu F-max sa stávajú vstupmi pre zúčtovanie prebytkov a mánk v účtovníctve v programe Amadeus, ktoré je potrebné do účtovníctva zadať ručne.

4.4 Náklady a softvérové vybavenie podniku

.....

Náklady v podniku eviduje softvér, ktorý sa používa v účtovníctve. Je to softvér nitrianskej firmy NRSYS –AMADEUS. Keďže táto firma sa zaoberá najmä softvérom pre lekárne, dá sa povedať, že bol vytvorený „na mieru” podľa požiadaviek podniku. Aj v súčasnosti je softvér aktualizovaný podľa vznikajúcich požiadaviek.

Softvér pre skladové hospodárstvo, kalkulácie a jednotlivé strediská zastrešuje firma SYSCON. Pre reštauračné služby a skladové hospodárstvo je to softvér F-MAX a pre hotelové služby RESCAN . Ťažiskom tejto firmy je tvorba programov pre reštauračné služby a hotely.

Softvér pre spracovanie miezd v podniku je od firmy HOUR a produkt, ktorý používa podnik na účtovanie miezd sa nazýva HUMAN.

Softvér firmy KasComp – Managér je softvér pre balneorecepciu a wellnes bar, ktorý sníma dĺžku pobytu v Aqua & Kids & Paradies a objednávky nápojov vo wellnes bare z náramkov, ktoré hosťovi aktivujú pri vstupe do wellnes komplexu.

Nevýhodou týchto jednotlivých softvérov je, že nie sú navzájom prepojené a do účtovníctva je potrebné jednotlivé vstupy zadávať ručne z výstupov jednotlivých softvérov.

4.5. Evidencia a účtovanie nákladov

Po podpísaní jednotlivých nákladových faktúr, alebo jednotlivých dokladov, ktoré sa viažu k nákupu materiálu, tovaru, alebo služieb, riaditeľom podniku, sa doklady presunú do učtarne. Následne sa doklady zaúčtujú do aktuálneho účtovného obdobia. Jednotlivým faktúram počítač pridelí poradové číslo, ktoré sa skladá z aktuálneho roku, skupiny dokladov a poradového čísla. Číslo faktúry 2010100001 vyjadruje, že sa jedná o faktúru z roku 2010, 100 určuje, že ide o potravinovú faktúru, 001 určuje, že ide o faktúru 1 v poradí. Priradené číslo sa zapíše na faktúru a priloží sa k nej doklad o zaúčtovaní.

Tab. 3

Členenie nákladových faktúr podľa skupín dokladov

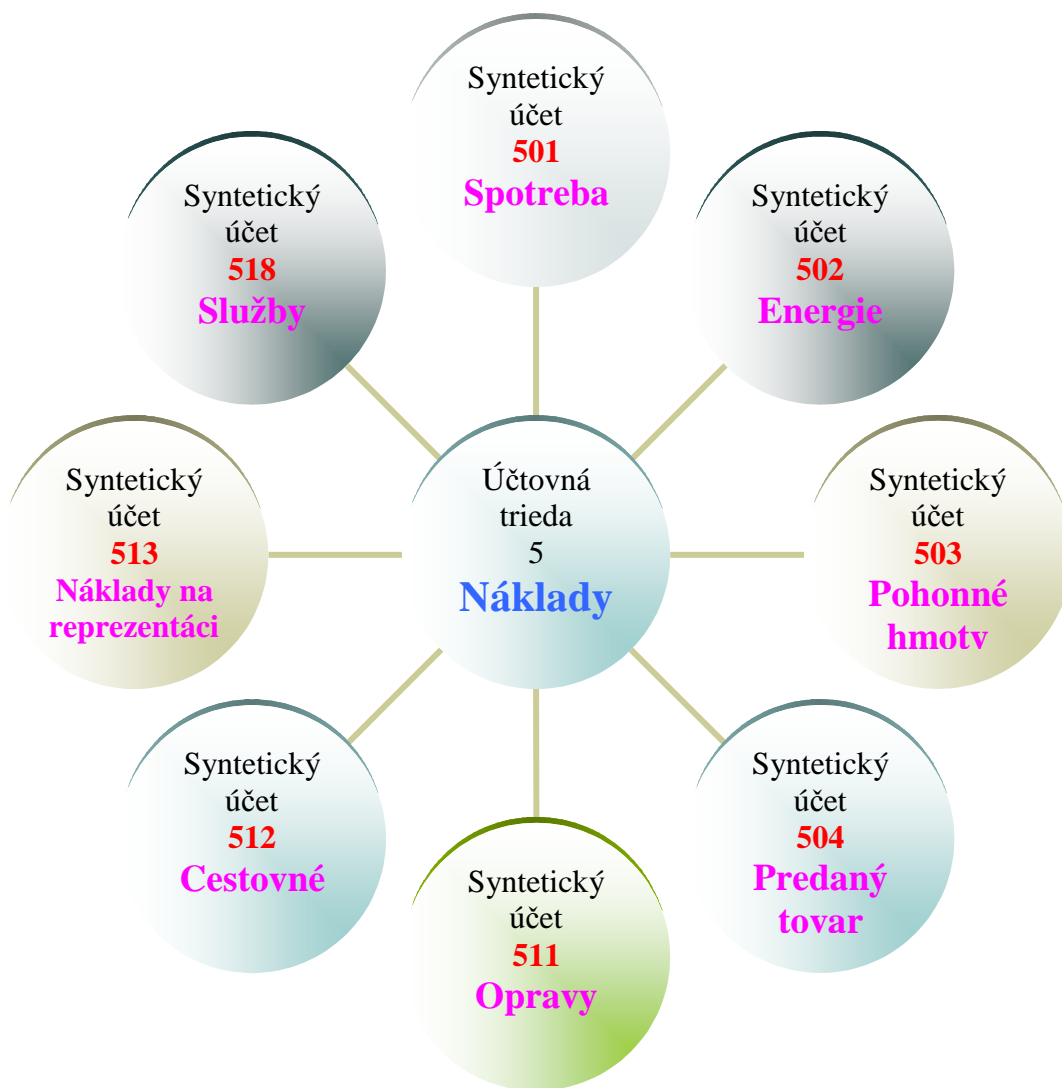
Faktúry potravinové	skupina dokladov	100
Faktúry réžijné s 19% DPH	skupina dokladov	200
Faktúry réžijné s 0% PDH	skupina dokladov	300
Faktúry z krajín EÚ	skupina dokladov	400
Faktúry investičné s 19% DPH	skupina dokladov	500
Faktúry investičné s 0% DPH	skupina dokladov	600

Zdroj: Výkazy podniku a vlastná práca

Toto členenie faktúr na jednotlivé skupiny dokladov bolo zostavené na podnet daňového úradu, pre ľahšiu kontrolu, keďže podnik má počas zdaňovacieho obdobia veľké množstvo nákladových faktúr.

Náklady z jednotlivých faktúr sú zaúčtované na analytické účty účtovnej triedy 5 náklady.

Rozdelenie vybraných nákladov na syntetické účty ukazuje obrázok:

Obr. 3

Rozdelenie vybraných nákladov na syntetické účty

Zdroj: Výkazy podniku a vlastná práca

Náklady na spotrebu tvorí spotreba materiálu a prostriedkov, ktorá úzko súvisí s činnosťou jednotlivých stredísk a ubytovania. Náklady na energie tvoria náklady na elektrickú energiu, plyn, vodné a stočné. Náklady na pohonné hmoty súvisia s prevádzkou

.....

áut, ktorá sú vo vlastníctve hotela. Náklady na predaný tovar súvisia s gastronómiou v hoteli. Náklady na opravy súvisia s opravou a udržiavaním dlhodobého hmotného majetku. Cestovné zahŕňa náklady na cestovné a stravné počas služobných ciest zamestnancov. Náklady na reprezentačné súvisia s reprezentáciou hotela. Náklady na služby súvisia so službami, ktoré zabezpečujú činnosť hotela. Z hľadiska praktického sledovania sú náklady účtované v rámci analytickej evidencie v nasledovnom druhovom členení. Podrobnejšie v prílohe 2.

Jednotlivé náklady v podniku sú sledované na nákladových účtoch podrobne, pretože manažment sa nezaujíma len o náklady komplexne, ale sleduje náklady na jednotlivých úsekoch mesačne, tak aby bolo možné v prípade zvyšovania nákladov zistiť príčinu zvyšovania a následne vykonať nápravné opatrenia.

Po zaúčtovaní nákladov z jednotlivých faktúr a následnej úhrade sa jednotlivé faktúry uchovávajú po dobu 10 rokov v archíve. Jednotlivé šanóny sa uskladňujú do archivačných krabíc a zaznamenávajú sa do archivačných súpisov.

4.6 Analýza vybraných činností

Náklady sú podstatnou zložkou výsledku hospodárenia a preto sa o ne zaujíma a sleduje a vyhodnocuje ich najmä manažment podniku. Keďže hotel ako podnik služieb má viacero stredísk manažéri sledujú náklady na jednotlivých strediskách samostatne:

- ubytovanie, stravovanie, wellnes a bazény a ostatné

Náklady na ubytovanie

Medzi najdôležitejšie variabilné náklady na ubytovanie patria náklady na pranie prádla, náklady na čistiace prostriedky a spotreba hygienických a kozmetických prostriedkov.

Tieto náklady sa sledujú mesačne a porovnávajú sa s počtom ubytovaných hostí.

Náklady na vybavenie izieb – textilný materiál, krátkodobý operatívny majetok a dlhodobý hmotný majetok sa sledujú štvrťročne .

Podľa internej smernice do drobného krátkodobého majetku sa zaraďuje vybavenie izieb do 165,97 €, nad túto sumu sa zaraďuje vybavenie izieb do dlhodobého hmotného majetku, ktorý je zaradený do odpisových skupín a podlieha účtovným mesačným odpisom a ročným daňovým odpisom.

Náklady na stravovanie

Náklady na stravovanie tvoria významnú položku celého podniku. V tomto prípade je možné náklady znižovať flexibilným prístupom pri objednávaní tovarov, orientovaním sa

.....

na trhu dodávateľov, pružnosťou reagovať na jednotlivé ponuky. Pri dodávkach najdôležitejších tovarov od jednotlivých dodávateľov má podnik garantované ceny počas celého roka, ale využíva aj príležitostné zľavy od iných dodávateľov.

Najdôležitejšie tovary, ktorých manažéri sledujú spotrebu a porovnávajú ich s tržbami na jednotlivých strediskách sú alkohol a mäso. Analýza týchto nákladových položiek sa vykonáva týždenne a celkové náklady na spotrebu potravín a tovarov sa vykonáva mesačne. Pri porovnávaní nákladov za nakúpený tovar a tržbami je snaha o zachovanie 250% marže.

Menšie náklady, ktoré sa taktiež sledujú mesačne sú náklady na čistiace prostriedky, náklady na kuchynský materiál, náklady na sklo a porcelán a vybavenie kuchyne a reštaurácie, ktoré sú podľa internej smernice rozdelené na krátkodobý a dlhodobý majetok rovnako ako pri ubytovaní. Tieto náklady sa sledujú štvrťročne.

Všetok nakúpený tovar sa sústreďuje v hlavnom sklade. Preto je dôležité sledovať aj výšku zásob, ktorá podľa internej smernice by nemala prekročiť hodnotu 17 000€. Tovar je objednávaný podľa počtu ubytovaných hostí a jednotlivých akcií. V čase sviatkov a prázdnin je výška zásob niekoľkonásobne vyššia. Zásobovanie je prispôbené systému just in time.

Náklady na wellnes a bazény.

Toto stredisko je najväčším odberateľom energie a z hľadiska nákladov sa na ňom sleduje najmä spotreba energie. V roku 2009 prešlo toto stredisko veľkou rekonštrukciou, ktorá pozostávala z prestavby plaveckého 25 m bazéna na bazénový komplex pozostávajúci z detského bazéna s detským tobogánom. Druhou najväčšou položkou nákladov je nákup kozmetických, masážnych a dezinfekčných prostriedkov.

Každý týždeň sa vykonáva kontrola vzoriek vody v jednotlivých bazénoch. Dezinfekčné prostriedky, ktoré sa používajú na dezinfekciu bazénov sú dávkované automatickými dávkovačmi podľa nastavenia v systéme, čo značne umožňuje znižovať náklady na spotrebu dezinfekcie tak, aby vzorky vody v jednotlivých bazénoch vyhovovali normám štátnej hygienickej kontroly. Tieto náklady sa sledujú mesačne a sleduje sa najmä veľkosť týchto nákladov v súvislosti s tržbami.

Ostatné náklady

Náklady na energiu, plyn vodu a stočné môžeme zaradiť medzi variabilné náklady, pretože spotreba je závislá od počtu ubytovaných aj neubytovaných hostí. Náklady na

.....

energie tvoria významnú položku v celom nákladovom systéme. Znižovanie týchto nákladov bolo jednou z úloh podnikateľského plánu na rok 2009, čo sa do značnej miery podarilo výmenou zastaralých technológií pri rekonštrukcii bazéna v roku 2009 za nové, a rekonštrukciou plynovej kotolne na konci roka 2010.

Medzi ostatné variabilné náklady patria náklady na pohonné hmoty. Podnik vlastní 3 automobily, ktoré sa využívajú na prepravu hostí, dovoz a odvoz zamestnancov do zamestnania, služobné nákupy a na služobné cesty. S prevádzkou automobilov súvisia aj náklady na opravy a údržbu, týchto automobilov. Podnik vlastní aj traktor Zetor, ktorý sa využíva hlavne v zimných mesiacoch na údržbu prístupovej cestnej komunikácie ku hotelu a parkoviska pre hostí hotela. Aj z toho dôvodu je spotreba pohonných hmôt kolísavá a zaraďujeme ju medzi variabilné náklady.

Nezanedbateľnou a súčasne potrebnou položkou nákladov v podniku sú náklady na reklamu. Reklama je jedným z najrozšírenejších a najdostupnejších foriem zviditeľnenia podniku a jedným z hlavných nástrojov marketingového mixu.

Náklady na spotrebu kancelárskeho materiálu, školenia, výstavy a konferencie, audit a účtovnú závierku sú nákladmi najmä ekonomického, marketingového a obchodného oddelenia.

Keďže Grand hotel Permon**** je 12-poschodová budova s bazénom, wellnes, kolkárňou, kongresovými miestnosťami, tenisovými kurtami, jednotlivými strediskami, kuchyňou a 128 izbami náklady na opravy, údržbu a spotrebu údržbárskeho materiálu odčerpávajú značnú časť z celkových nákladov podniku.

Za jediný fixný náklad v podniku môžeme považovať mzdy, aj keď pohyblivá zložka tzv. prémie sú závislé od tržieb. Snahou podniku je udržať stabilnú obsadenosť hotela a teda aj stabilnú veľkosť tržieb. Podnik v súčasnosti má 111 pracovníkov a všetky pracovné miesta sú obsadené kvalifikovanými pracovníkmi.

Všetky ostatné náklady sú vedením a manažérmi na jednotlivých úsekoch sledované mesačne. Nie sú stanovené minimálne a maximálne náklady na jednotlivých strediskách, pretože všetky náklady súvisia s obsadenosťou hotela a keďže sa tieto náklady sledujú mesačne a v súvislosti s tržbami, prípadné väčšie odchýlky je možné identifikovať a analyzovať v danom mesiaci. Spotreba materiálu a jednotlivé náklady konzultujú manažéri jednotlivých stredísk s riaditeľom hotela ešte pred ich realizáciou, čo umožňuje pozrieť sa na daný problém alebo požiadavku týkajúcu sa nákladov z viacerých hľadísk a výber najvhodnejšieho variantu, či už z hľadiska potreby, alebo ceny.

4.7 Porovnanie vybraných nákladov v rokoch 2008-2010

4.7.1 Celkové náklady

Náklady podniku rozdeľujeme na náklady na hospodársku činnosť, náklady na finančnú činnosť a náklady na mimoriadnu činnosť. Keď porovnáme celkové náklady podniku v uvedenej tabuľke zistíme, že celkové náklady podniku sú najvyššie v roku 2010, či už sú to náklady na hospodársku činnosť, alebo náklady na finančnú činnosť. Z výkazu ziskov a strát, ktorý sa nachádza v prílohe je zrejmé, že v nákladoch na finančnú činnosť tvoria najvyššiu položku nákladové úroky, ktoré sa v roku 2010 zvýšili oproti roku 2009 o 33 227 € a oproti roku 2008 až o 150 025 €. Sú to náklady na úroky z investičného úveru a kontokorentného úveru a bankové poplatky. Náklady na hospodársku činnosť sú v roku 2010 oproti roku 2008 vyššie o 192 276 €. Zvýšenie nákladov na hospodársku činnosť podľa výkazu ziskov a strát spôsobili vyššie osobné náklady, odpisy a náklady na služby.

Aj keď celkové náklady za rok 2010 sú vyššie o 342 301 € ako náklady v roku 2008 nemusí to znamenať, že podnik pracuje neefektívne. Preto je potrebné vykonať analýzu jednotlivých skupín nákladov, ktoré sú zaúčtované na analytických účtoch účtovnej triedy 5 a jednotlivé výsledky je potrebné porovnať s faktormi, ktoré tieto náklady ovplyvňujú. Najdôležitejším faktorom, ktorý v značnej miere ovplyvňuje náklady je obsadenosť hotela, návštevnosť neubytovaných hostí a na spotrebu energie a plynu vplyva aj počasie.

Tab. 4

Celkové náklady v období 2008-2010

Ukazovateľ				Zmena			Index		
	2008	2009	2010	09-08	10-08	10-09	09-08	10-08	10-09
Hospodárske náklady	4 020 060	3 271 521	4 212 337	-748 540	192 276	940 816	0,8138	1,2876	1,2876
Finančné náklady	48 400	165 198	198 425	116 798	150 025	33 227	3,4132	1,2011	0,5886
Mimoriadne náklady	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkové náklady	4 068 460	3 436 719	4 410 762	-631 742	342 301	974 043			

Zdroj: Výkaz ziskov a strát a vlastné prepočty

Jednotlivé náklady budeme porovnávať a analyzovať z hľadiska výšky a dôležitosti pre vrcholový manažment a vedenie podniku.

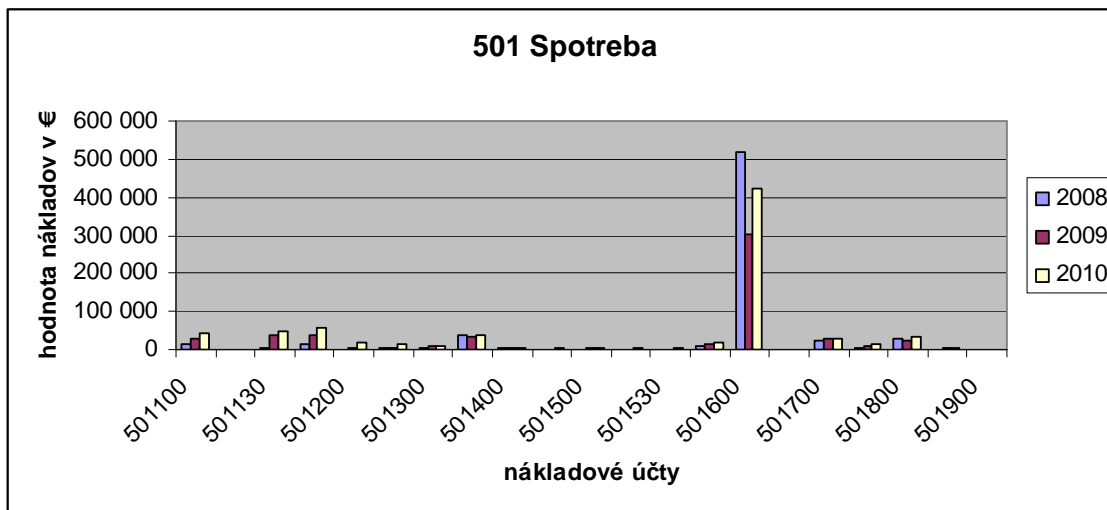
4.7.2 Náklady na spotrebu

Tab. 5

Náklady na spotrebu 2008-2010

účet	Ukazovateľ				Zmena			Index		
		2008	2009	2010	09-08	10-08	10-09	09-08	10-08	10-09
501100	Čisti.a dez. prostr.	15 338	29 579	45 097	14 241	29 759	15 518	1,9285	2,9402	1,5246
501120	Krmivo vtáky, ryby	280	353	404	73	124	51	1,2607	1,4429	1,1445
501130	S. kvetov, aranž	5 311	37 372	45 616	32 061	40 305	8 244	7,0367	8,5890	1,2206
501150	S. hyg.a kozm.pr.	14 232	37 958	56 858	23 726	42 626	18 900	2,6671	3,9951	1,4979
501200	S.sklo a porcelán	2 058	6 759	17 561	4 701	15 503	10 802	3,2843	8,5330	2,5982
501250	S.kuch.mat.	3 020	6 178	15 856	3 158	12 836	9 678	2,0457	5,2503	2,5665
501300	S. text.mat	4 021	8 380	10 594	4 359	6 573	2 214	2,0841	2,6347	1,2642
501350	S.oleje,aroma,drevo	38 560	31 977	36 517	-6 583	-2 043	4 540	0,8293	0,9470	1,1420
501400	Prac.a ochr. odevy	2 800	3 990	5 315	1 190	2 515	1 325	1,4250	1,8982	1,3321
501450	S. ochr. nápojov	550	555	2 492	5	1 942	1 937	1,0091	4,5309	4,4901
501500	Noviny, časopisy	2 056	4 086	3 688	2 030	1 632	-398	1,9874	1,7938	0,9026
501520	S. hotel. poukazov	1 115	1 390	3 515	275	2 400	2 125	1,2466	3,1525	2,5288
501530	Inform.tabule	980	2 327	3 050	1 347	2 070	723	2,3745	3,1122	1,3107
501550	S.kanc.mat. tonery	11 300	13 938	17 504	2 638	6 204	3 566	1,2335	1,5490	1,2558
501600	Spotreba potravín	519 703	301 595	420 524	-218 108	-99 179	118 929	0,5803	0,8092	1,3943
501650	S.plynové fľaše	980	1 017	389	37	-591	-628	1,0378	0,3969	0,3825
501700	Údrž.mat.	25 784	27 631	28 859	1 847	3 075	1 228	1,0716	1,1193	1,0444
501750	Náhradné diely	6 300	8 659	15 577	2 359	9 277	6 918	1,3744	2,4725	1,7989
501800	Dr.krátk.maj.-op.ev.	27 615	25 065	34 940	-2 550	7 325	9 875	0,9077	1,2653	1,3940
501850	Rekl.pred.do 16.60 €	1 000	5 563	4 311	4 563	3 311	-1 252	5,5630	4,3110	0,7749
501900	S. mat.-nedaňové	270	73	17	-197	-253	-56	0,2704	0,0630	0,2329
	Náklady spolu	683 273	554 445	768 684	-128 828	85 411	214 239			

Zdroj: Výkaz ziskov a strát a vlastné prepočty

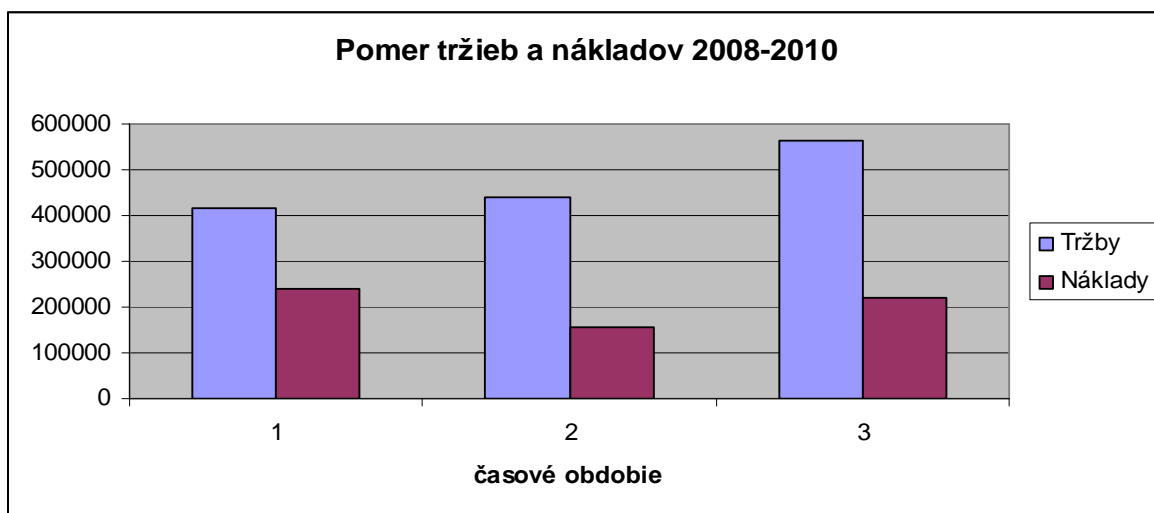
Obr. 4

Graf pre spotrebu 2008-2010

Z uvedenej tabuľky a grafu je zjavné, že najvyššie náklady na spotrebu tvoria náklady na spotrebu potravín, ktoré niekoľko násobne preyšujú ostatné náklady na spotrebu syntetického účtu 501. Tieto náklady sa sledujú mesačne a pre manažment sú veľmi významné. Náklady na obstaranie predaného tovaru sa sledujú v súvislosti s tržbami za predaný tovar. Podielom tržieb a nákladov získame koeficient, tzv. maržu. Väčšie alebo

.....

menšie odchýlky koeficientu upozorňujú na zmeny v nákladoch, ktoré je možné zachytiť a upraviť včas.

Obr. 5

Pomer tržieb a nákladov 2008-2010

Tab. 6

Koeficient na sledovanie nákladov 2008-2010

Ukazovateľ				Zmena			Index		
	2008	2009	2010	09-08	10-08	10-09	09/08	10/08	10/09
Tržby za predaj tovaru (604)	414940	438357	563595	23417	148655	125238	1,0564	1,2857	1,2857
Náklady vynaložené na obs	240071	159235	220903	-83033	-19168	63865	0,6633	1,3873	-0,3759
Koeficient	1,7284	2,7529	2,5513	1,0245	0,8229	-0,2016	0	0	0

Zdroj: Výkaz ziskov a strát a vlastné prepočty

Z porovnania ročných hodnôt nákladov a tržieb zistujeme, že najnižší koeficient 1,73 bol v roku 2008. Znamená to, že náklady, na obstaranie tovaru, ktorý slúžil na predaj boli v porovnaní a tržbami, ktoré sme získali za tento tovar príliš vysoké.

V roku 2009 nové vedenie hotela si určilo cieľ dosiahnuť hodnotu koeficientu minimálne 2,5. Aj keď v období hospodárskej krízy sa zdalo toto rozhodnutie odvážne, výberom nových dodávateľov, porovnávaní cien, množstevnými rabatmi a garantovanými cenami počas celého roka výška koeficientu dosiahla hodnotu 2,75.

Aj keď v roku 2010 tržby za predaný tovar vzrástli o 28% oproti roku 2009 a náklady na obstaranie predaného tovaru vzrástli o 40% oproti roku 2009 koeficient dosiahol cieľovú hodnotu 2,55. Zvýšenie nákladov na obstaranie tovaru bolo spôsobené nákupom kvalitnejších a luxusnejších tovarov, čo bolo vopred odsúhlasené vedením podniku.

4.7.3 Náklady na energiu

Ďalšou skupinou nákladov, ktoré vedenie hotela považuje za najvýznamnejšie z hľadiska výšky ale aj z hľadiska znižovania sú energie.

V roku 2008 boli celkové náklady za vodu, energiu a plyn najvyššie. Vedenie hotela neapelovalo na znižovanie nákladov. Aj keď obsadenosť hotela bola 70% podnik vykazoval vo výsledku hospodárenia každoročne stratu, ktorej dôvodom boli najmä vysoké náklady na prevádzku. Nedostatočná odbornosť pracovníkov technického úseku, nezáujem o nové technológie a investície zo strany vedenia prinútilo majiteľov v polovici roku 2008 odvolať vtedajšie vedenie a funkciu riaditeľa a vrcholového manažmentu obsadili vysoko kvalifikovaní zamestnanci. Cieľom nového vrcholového manažmentu bolo dosiahnuť vo výsledku hospodárenia kladné hodnoty.

Medzi prvé opatrenia, ktoré mali znížiť náklady na energiu bola realizácia investičných projektov plynovej kotolne, rekonštrukcia bazénu a bazénovej haly a realizácia projektov na znižovanie energie.

V celom hoteli postupne prebehla výmena žiaroviek za úsporné led-žiarovky, čo taktiež významne prispelo k zníženiu energie.

Technický manažér mesačne zhotovuje prehľad spotreby energie s porovnaním s obsadenosťou hotela, vyhodnocuje a porovnáva ich s prijatým plánom a minulými obdobiami.

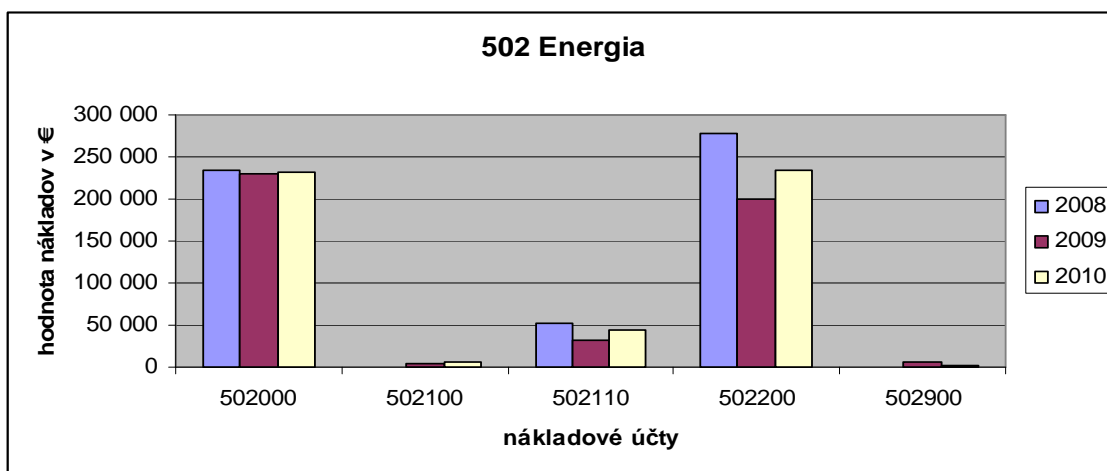
Porovnaním celkovej energie za rok 2008 a 2010 je vidieť úsporu nákladov na celkovú energiu hotela o 50 215 €. Cieľom vedenia hotela je realizovať ďalšie „ozdravné“ investičné projekty na znižovanie nákladov energie s využitím aj alternatívnych zdrojov získavania energie. Na ďalšom znižovaní nákladov na energiu, by sa mala podieľať automatická regulácia, ktorá pomocou čidiel umiestnených na rôznych miestach sníma teplotu v interiéri a exteriéri a zapne čerpadlo na vykurovanie až po znížení nastavenej teploty. Zavedenie tejto automatickej regulácie sa bude prevádzať na začiatku roka 2011.

Tab. 7

Náklady na energiu 2008-2010

účet	Název	2008	2009	2010	Zmena			Index		
					09-08	10-08	10-09	09-08	10-08	10-09
502000	S. elektrickej ener.	233 683	229 290	231 981	-4 393	-1 702	2 691	0,9812	1,0117	1,0117
502100	S. vody	283	3 197	5 115	2 914	4 832	1 918	11,2968	1,5999	1,5999
502110	S. energ. -stočné	52 817	32 273	43 825	-20 544	-8 992	11 552	0,6110	1,3579	1,3579
502200	S. plynu	278 086	200 153	233 151	-77 933	-44 935	32 998	0,7198	1,1649	1,1649
502900	S. energ. -nedaňové	507	5 913	1 089	5 406	582	-4 824	11,6627	0,1842	0,1842
		565 376	470 826	515 161	-94 550	-50 215	44 335			

Zdroj: Výkaz ziskov a strát a vlastné prepočty

Obr. 6

Graf nákladov na energie 2008-2010

4.7.4 Osobné náklady

Medzi prvú trojicu nákladov, ktoré najviac zaujíma vedenie hotela môžeme zaradiť aj náklady na mzdy tzv. osobné náklady.

V roku 2008 bolo v podniku zamestnaných 103 zamestnancov, v roku 2009 98 zamestnancov a v priebehu roku 2010 sa zamestnanosť podniku zvýšila o 13 pracovných miest a podnik tak zamestnáva 111 zamestnancov.

Tým že v podniku vznikli 3 nové strediská balneorecepcia, wellnes bar a detský kútik vznikol priestor pre 7 nových pracovných miest. Rekonštrukciou a vyššou návštevnosťou bazéna bolo potrebné zvýšiť počet zamestnancov Aqua+ Kids+ Paradies a SPA Paradies o ďalších 6 pracovných miest.

Priemerné mesačné osobné náklady na jedného zamestnanca v roku 2008 boli 873 €, v roku 2009- 781,57 € a v roku 2010 -994,89 €.

Osobné náklady na jedného zamestnanca medziročne rastú z dôvodu zvyšovania ceny práce. Tieto náklady v podniku môžeme považovať za fixné náklady, pretože sa priamoúmerne zvyšujú alebo znižujú v závislosti od zvyšovania, alebo znižovania tržieb. Osobné náklady v roku 2009 boli nižšie oproti roku 2008 a 2010 z dôvodu rekonštrukcie bazéna. Keďže obsadenosť hotela v tomto období bola nízka, pracovníci niektorých stredísk počas mesiacov júl a august odpracovali iba niekoľko pracovných dní a aby podnik nemusel znižovať zamestnanosť, bola mu poskytnutá dotácia z úradu práce a sociálnych vecí na udržanie zamestnanosti, ktorá bola vyplácaná príslušným

zamestnancom, čo sa odzrkadlilo v znížení priemerných mesačných osobných nákladoch podniku.

Tab. 8

Osobné náklady 2008-2010

	2008	2009	2010	Zmena			Index		
				09-08	10-08	10-09	09/08	10/08	10/09
Počet zamestnancov	103	98	111	-5	8	13	0,9515	1,0777	1,1327
Osobné náklady	1079049	919137	1325192	-159912	246143	406055	1	1,2281	1,4418
Priem.roč.os. náklady	10476,2039	9378,9490	11938,6667	-1097,2549	1462,4628	2559,7177	0,8953	1,1396	1,2729
Priem.mes.os.náklady	873,0170	781,5791	994,8889	-91,4379	121,8719	213,3098	0,8953	1,1396	1,2729

Zdroj: Výkaz ziskov a strát a vlastné prepočty

4.7.5 Náklady na opravy

Aj napriek tomu, že vedenie podniku sa snaží o znižovanie celkových nákladov, existujú určité náklady, ktoré sa nedarí znižovať. Jedným z takýchto nákladov sú náklady na opravy. Hotel bol postavený v roku 1972 a aj keď v priebehu posledných 5 rokov sa postupne rekonštruovali izby, recepcia, kolkáreň, telocvičňa, reštaurácia, kotolňa, prebehla kompletná výmena okien na celom hoteli a najväčšou investíciou v tomto období bola rekonštrukcia bazénu, opravy tvoria položku v nákladoch, ktorá sa neustále zvyšuje a prognóza do budúcnosti je, že náklady na opravy budú rásť.

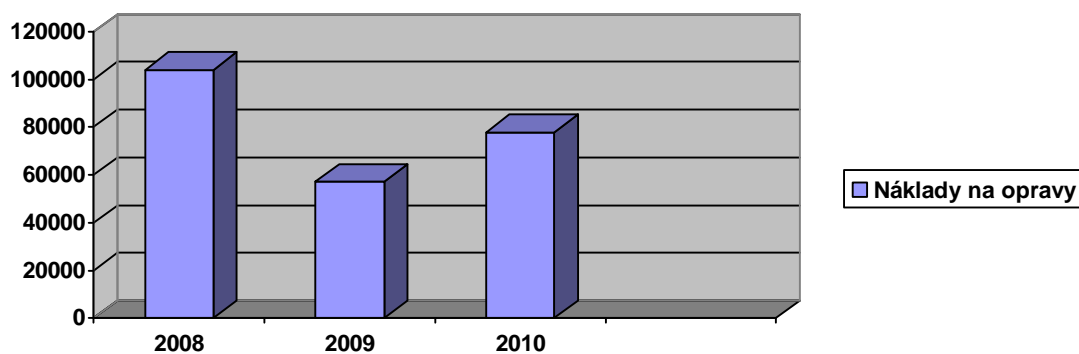
Ak hotel má poskytovať kvalitné služby zákazníkom, je potrebné neustále väčším, či menším opravám venovať zvýšenú pozornosť, pretože hosť očakáva nielen kvalitné služby, oddych a pobavenie, ale aj bezporuchový chod hotela, ktorý je súčasťou komfortu, ktorý hosť od štvorhviezdičkového hotela očakáva.

Tab. 9

Náklady na opravy a udržiavanie 2008-2010

	2008	2009	2010	Zmena			Index		
				09-08	10-08	10-09	09/08	10/08	10/09
Náklady na opravy	103970	57573	77937	-46397	-26033	20364	0,5537	0,7496	1,3537

Zdroj: Výkaz ziskov a strát a vlastné prepočty

Obr. 7

Graf nákladov na opravy

Najvyššie náklady na opravy boli v roku 2008 výške 103 970€. Okrem bežných opráv a zmluvného servisu na výťahy, plynové kotle, elektrické zariadenia a kávovary, najvyššie náklady boli na rekonštrukciu vodárne 9 900€, oprava stupáčiek 10 171€, oprava snehového skútra 1 700€, maľovanie izieb 5 410€, generálna oprava auta 8 420€. Vysoké náklady boli aj na opravy sáun vo wellnes komplexe, a opravy umývačky, chladničiek a ostatných zariadení v kuchyni.

Náklady na opravy v roku 2009 boli oproti roku 2008 nižšie o 46 397 €. V druhej polovici roku 2008 bolo vymenené vedenie hotela. Jednou z negatívnych činností pôvodného vedenia bola vysoká nákladovosť a žiadna snaha o znižovanie nákladov, ktoré znižovať bolo možné. Novému vedeniu sa podarilo zavedením úsporných metód znížiť náklady roku 2009 takmer o polovicu oproti roku 2008. Staršie zariadenia, ktoré boli často poruchové boli vymenené za nové- modernejšie a úspornejšie. Náklady na opravy tak v roku 2009 tvorili drobné opravy zariadení, prezutie pneumatík na vozidlách, ktoré hotel vlastní, drobné opravy áut a bežné servisné práce. Na opravy izieb a maliarske práce bol vybratý dodávateľ, ktorý pracuje celoročne a nie nárazovo, ako to bolo v roku 2008.

Náklady na opravy v roku 2010 boli vo výške 77 937 €. Okrem bežných opráv najvyššiu položku nákladov na opravy tvorí výmena kotlov a celková rekonštrukcia kotolne, oprava omietok v priestoroch točitého schodiska a oprava priestorov a omietok v saunách, ktorá navýšila náklady na opravy oproti roku 2009 o 20 364 €. Predpokladá sa, že náklady na opravy budú každoročne rásť, pretože ak je hotel celoročne v prevádzke a snahou manažmentu je zvyšovať obsadenosť, je potrebná rekonštrukcia izieb skoro na všetkých poschodiach hotela.

4.8 Obsadenosť Grand hotela Permon a výška nákladov

Všetky náklady ktoré sledujeme v roku 2008, 2009 a 2010 je potrebné porovnať s obsadenosťou hotela. Je teda samozrejmé, že čím bude obsadenosť hotela vyššia, tým budú aj variabilné náklady vyššie.

Obsadenosť hotela je najvyššia v roku 2008. Za celý rok bolo ubytovaných 27 686 osôb, čo je 73,01 % .K nej sa najviac približuje obsadenosť z roku 2010. Za celý rok bolo síce ubytovaných 30 318 osôb, ale s porovnaním na percentuálnu obsadenosť izieb je obsadenosť nižšia. Po roku 2008 sa klientela Grand hotela Permon začína meniť. Vplyvom hospodárskej krízy sa znížil počet konferencií , školení a bussinnes akcií a vedenie hotela sa snažilo zamerať na inú klientelu tak, aby bol hotel obsadený aspoň na 60%. Po dôkladnej analýze a z predchádzajúcich skúseností sa za najvhodnejšie riešenie sa ukázalo zamerať sa na rodiny s deťmi najmä cez víkendy a prázdniny a naďalej poskytovať služby pre bussinnes klientelu najmä v čase pracovných dní. Z uvedenej tabuľky vidíme, že v roku 2010 bola nižšia percentuálna obsadenosť izieb pri vyššom počte ubytovaných osôb z dôvodu využívania prístelok pre deti. Najnižšia obsadenosť bola v roku 2009 a to z dôvodu rekonštrukcie bazéna a čiastočnom obmedzení wellnes komplexu. Rekonštrukcia bazéna prebiehala počas letnej sezóny v mesiacoch máj- september, čo sa samozrejme odzrkadlilo na obsadenosti a tiež na nákladoch. Percentuálna obsadenosť klesla oproti roku 2008 o 24 % a oproti roku 2010 bola nižšia o 13,89 %.

Z dôvodu zmeny klientely bolo potrebné niektoré vybavenie hotela doplniť, alebo nadobudnúť kúpou , čo má za následok zvýšenie nákladov na drobný krátkodobý majetok. Jedná sa najmä o kúpu detských postielok, detských stoličiek do jedálne, hračiek a vybavenie detského kútika a ďalšieho potrebného vybavenia, na ktoré sú rodičia pri starostlivosti o deti zvyknutí.

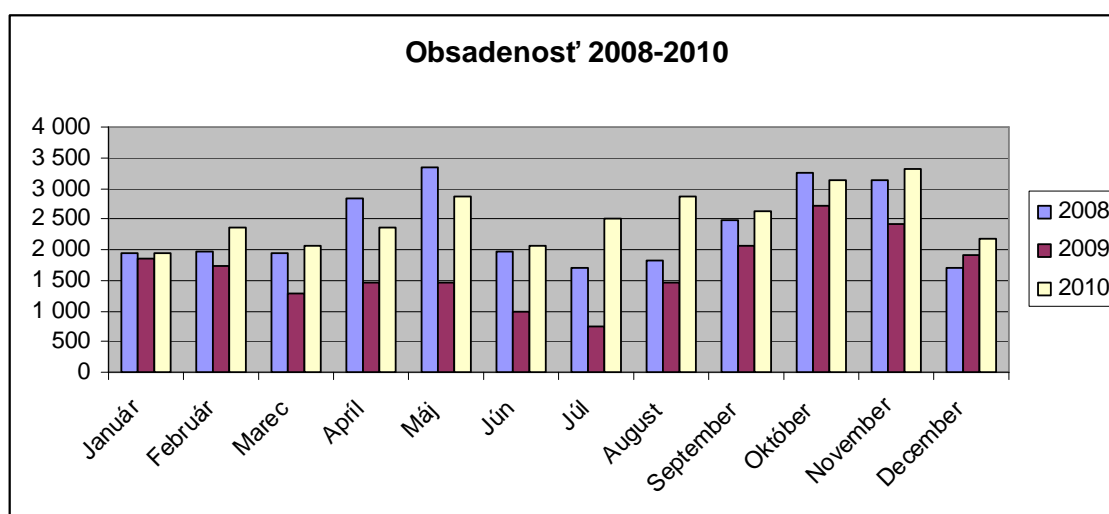
Z tabuľky a z grafu môžeme vyčítať, že obsadenosť hotela v roku 2009 je od januára o čosi nižšia ako v roku 2008. Nižšiu obsadenosť spôsobila finančná kríza, ale v mesiacoch máj až august výrazne klesla, z dôvodu odstávky bazéna a wellnes komplexu pre rekonštrukciu bazéna a bazénovej haly, čo sa výrazne odzrkadlilo v celkových tržbách a výsledku hospodárenia.

Tab. 10

Obsadenosť hotela 2008-2010

Mesiac	2008		2009		2010	
	Počet osôb	% izby	Počet osôb	% izby	Počet osôb	% izby
Január	1 943	85,75	1 844	71,47	1 951	54,03
Február	1 968	90,76	1 738	64,55	2 355	60,24
I.-II.	3 911	88,17	3 582	66,76	4 306	56,98
Marec	1 929	67,64	1 283	45,04	2 073	45,01
I.-III.	5 840	81,18	4 865	59,28	6 379	52,86
Apríl	2 823	68,79	1 469	38,78	2 373	54,43
I.-IV.	8 663	78,11	6 334	54,15	8 752	53,25
Máj	3 346	73,48	1 458	34,90	2 868	50,00
I.-V.	12 009	77,16	7 792	50,20	11 620	52,58
Jún	1 985	61,15	999	21,98	2 067	47,68
I.-VI.	13 994	74,53	8 791	45,52	13 687	51,77
Júl	1 716	67,99	739	30,37	2 507	78,70
I.-VII.	15 710	73,57	9 530	43,31	16 194	55,71
August	1 815	86,16	1 451	54,44	2 878	88,48
I.-VIII.	17 093	75,17	10 981	44,73	19 072	59,89
September	2 484	67,23	2 066	58,57	2 621	74,77
I.-IX.	19 577	74,2	13 047	46,25	21 693	61,52
Október	3 263	75,2	2 726	65,35	3 136	70,77
I.-X.	22 840	74,48	15 773	48,20	24 829	62,47
November	3 139	70,6	2 413	54,30	3 304	69,27
I.-XI.	25 979	74,105	18 186	48,74	28 133	63,08
December	1 707	54,15	1 917	52,06	2 185	60,13
I.-XII.	27 686	73,01	20 103	48,98	30 318	62,87

Zdroj: Výkazy podniku a vlastná práca

Obr. 8

Graf obsadenosti hotela podľa mesiacov 2008-2010

4.9. Vybrané ukazovatele analýzy nákladov

4.9.1 Analýza ziskovosti

Rentabilita nákladov vyjadruje koľko zisku vytvorilo 1€ nákladov.

Tab. 11

Rentabilita nákladov

				Zmena			Index		
	2008	2009	2010	09-08	10-08	10-09	09/08	10/08	10/09
Výsl.hosp.za účt.obd	-242 850	-369 820	89 217	-126 970	332 067	459 037	1,5228	-0,3674	-0,2412
Osobné náklady	1 079 049	919 137	1 325 192	-159 912	246 143	406 055	0,8518	1,2281	1,4418
Celkové náklady	4068460	3344715	4404081	-723 745	335 621	1 059 366	0,8221	1,0825	1,3167
Rentab.os.nákladov	-0,2251	-0,4024	0,0673	-0,1773	0,2924	0,4697	1,7878	-0,2991	-0,1673
Rentab.celk.nákladov	-0,0597	-0,1106	0,0203	-0,0509	0,0799	0,1308	1,8524	-0,3394	-0,1832

Ždroj: Výkaz ziskov a strát a vlastné prepočty

Keďže výsledok hospodárenia v rokoch 2008 a 2009 bol záporný, tak rentabilita osobných aj celkových nákladov za toto obdobie je záporné číslo. 1 € osobných nákladov vytvorilo stratu 0,23 € v roku 2008, v roku 2009 pripadá na 1 € nákladov strata až 0,40 € a v roku 2010 1 € osobných nákladov prináša zisk 0,067 €.

Rentabilita celkových nákladov sa vyvíja rovnakým smerom na 1 € celkových nákladov pripadá strata v roku 2008 0,6 € , v roku 2009 až 0,11 € a v roku 2010 na 1 € celkových nákladov pripadá zisk 0,02 €.

Záporný výsledok hospodárenia v rokoch 2009 vznikol v dôsledku nižších tržieb. Nižšie tržby boli spôsobené rekonštrukciou bazéna a nízkou obsadenosťou v období letnej sezóny. Záporný výsledok hospodárenia vznikol vysokými nákladmi z bežnej činnosti a taktiež aj vysokými nákladmi z finančnej činnosti. Pod vedením, ktoré bolo do polovice roka 2008, podnik dosahoval opakovane stratu za účtovné obdobia najmä vysokými nákladmi. Pod týmto vedením boli náklady podniku každoročne vysoké, a nebola ani snaha tieto náklady znižovať. Tým , že prvotným cieľom nového vedenia bolo znížiť náklady podnik už roku 2010 vykazuje zisk, aj keď vývoj tržieb v roku 2010 je podobný ako vývoj tržieb v roku 2008.

4.9.2 Doba obratu zásob, doba splácania záväzkov

Doba obratu zásob vo vzťahu k nákladom vypovedá o tom, koľko dní trvá jedna obrátka zásob v dňoch.

Tab. 12

Doba obratu zásob doba obratu splácania záväzkov

				Zmena			Index		
	2008	2009	2010	09-08	10-08	10-09	09/08	10/08	10/09
zásoby	60 785	79 131	93 638	18 346	32 853	14 507	1,3018	1,5405	1,1833
krátkodobé záväzky	401 199	871 731	1 115 335	470 532	714 136	243 604	2,17	2,78	1,28
tržby	3 776 833	3 013 690	4 412 232	-763 143	635 399	1 398 542	0,80	1,17	1,46
náklady	2 109 925	1 577 702	2 110 473	-532 223	548	532 771	0,75	1,00	1,34
<i>Doba obratu zásob</i>									
vo vzťahu k tržbám	6	10	8	4	2	-2	1,6315	1,3186	0,8083
vo vzťahu k nákladom	11	18	16	8	6	-2	1,7410	1,5401	0,8846
<i>Doba splácania záväzkov</i>									
vo vzťahu k tržbám	39	106	92	67	53	-13	2,7230	2,3797	0,8739
vo vzťahu k nákladom	69	202	193	132	123	-9	2,9058	2,7793	0,9565

Zdroj: Výkaz ziskov a strát a vlastné prepočty

Jedna obrátka zásob v dňoch vo vzťahu k tržbám bola v roku 2008 6 dní, v roku 2009 10 dní a v roku 2010 8 dní. Zmenu doby obratu v roku 2009 oproti 2008 spôsobili nižšie tržby v roku 2009 oproti roku 2008. Skrátene doby obratu v roku 2010 bolo spôsobené vyššími tržbami v roku 2010, doba obratu ale nedosiahla menší počet dní ako v roku 2008 aj keď tržby v roku 2010 boli vyššie ako v roku 2008, ale stav zásob v roku 2010 bol vyšší ako v roku 2008.

Doba obratu zásob vo vzťahu k nákladom kopíruje dobu obratu zásob vo vzťahu k tržbám. Jedna obrátka zásob vo vzťahu k nákladom bola najdlhšia v roku 2009 18 dní, v roku 2010 16 dní a v roku 2008 11 dní. Obrátka zásob vo vzťahu k nákladom súvisí s výškou nákladov. Čím sú náklady nižšie, tým je doba obratu dlhšia.

Na dobu splácania záväzkov vplýva výška krátkodobých záväzkov a veľkosť tržieb pri dobe splácania záväzkov vo vzťahu k tržbám a veľkosť nákladov pri dobe splácania záväzkov vo vzťahu k nákladom. Keď porovnáme roky 2008 a 2010 náklady sú približne rovnaké, ale pri dĺžke obrátky je rozhodujúca výška krátkodobých záväzkov. Čím sú záväzky nižšie tým je doba splácania kratšia. V roku 2008 bola doba splácania záväzkov vo vzťahu k nákladom 69 dní a v roku 2010 193 dní. V roku 2009 je doba splácania záväzkov vo vzťahu k nákladom najdlhšia 202 dní z dôvodu vysokých krátkodobých záväzkov a nižších nákladov.

4.9.3 Ukazovateľ nákladovosti

Ukazovateľ nákladovosti vyjadruje koľko centov nákladov podnik vynaložil na získanie 1€ výnosov. Všetky údaje potrebné na zistenie ukazovateľa nákladovosti nám poskytuje výkaz ziskov a strát.

Tab. 13

Vstupné údaje pre výpočet ukazovateľa nákladovosti

				Zmena			Index		
	2008	2009	2010	09-08	10-08	10-09	09-08	10-08	10-09
náklady	4 068 460	3 436 719	4 410 762	-631 741	342 302	974 043	0,8447	1,0841	1,2834
výnosy	3 825 611	3 039 898	4 499 979	-785 713	674 368	1 460 081	0,7946	1,1763	1,4803
náklady na pred. tovar	240 071	159 235	220 903	-80 836	-19 168	61 668	0,6633	0,9202	1,3873
náklady hosp.činnosti	4 020 060	3 271 521	4 212 337	-748 540	192 276	940 816	0,8138	1,0478	1,2876
výnosy z hosp.činnosti	3 818 697	3 038 829	4 499 710	-779 867	681 014	1 460 881	0,7958	1,1783	1,4807
spotreba mat. a energie	1 462 663	1 033 579	1 296 096	-429 084	-166 567	262 517	0,7066	0,8861	1,2540
služby	407 191	384 889	593 474	-22 302	186 283	208 585	0,9452	1,4575	1,5419
osobné náklady	1 079 049	919 137	1 325 192	-159 912	246 143	406 055	0,8518	1,2281	1,4418
odpisy nehm.majetku	692 989	658 088	700 118	-34 901	7 129	42 030	0,9496	1,0103	1,0639
ost.náklady na hosp.č	138 097	116 594	76 554	-21 503	-61 543	-40 040	0,8443	0,5543	0,6566

Zdroj: Výkaz ziskov a strát a vlastné prepočty

Tab. 14

Ukazovateľ nákladovosti

				Zmena			Index		
	2008	2009	2010	09-08	10-08	10-09	09-08	10-08	10-09
ukazovateľ nákladovos.	1,0635	1,1305	0,9802	0,0671	-0,0833	-0,1504	1,0631	0,9217	0,8670

Zdroj: Výkaz ziskov a strát a vlastné prepočty

V roku 2008 na 1 € výnosov pripadá 1, 0635 € nákladov. V roku 2009 na 1€ výnosov pripadá 1,1305 € nákladov, keďže podnik je v roku 2008 a 2009 v strate. V roku 2010 podnik dosahuje zisk a na 1 € výnosov pripadá 0,9802 € nákladov.

Ukazovateľ nákladovosti je možné rozložiť na čiastkové ukazovatele.

Tab. 15

Čiastkové ukazovatele ukazovateľa nákladovosti

				Zmena			Vplyv		
	2008	2009	2010	09-08	10-08	10-09	09-08	10-08	10-09
N/V	1,0635	1,1305	0,9802	0,0671	-0,0833	-0,1504	neg.	poz.	poz.
NHČ/VHČ	1,0527	1,0766	0,9361	0,0238	-0,1166	-0,1404	neg.	poz.	poz.
NPT/VHČ	0,0629	0,0524	0,0491	-0,0105	-0,0138	-0,0033	poz.	poz.	poz.
SMaE/VHČ	0,3830	0,3401	0,2880	-0,0429	-0,0950	-0,0521	poz.	poz.	poz.
SL/VHČ	0,1066	0,1267	0,1319	0,0200	0,0253	0,0052	neg.	neg.	neg.
OSN/VHČ	0,2826	0,3025	0,2945	0,0199	0,0119	-0,0080	neg.	neg.	poz.
ODP/VHČ	0,1815	0,2166	0,1556	0,0351	-0,0259	-0,0610	neg.	poz.	poz.
ON/VHČ	0,0362	0,0384	0,0170	0,0022	-0,0192	-0,0214	neg.	poz.	poz.
	1,0527	1,0766	0,9361						

Zdroj: Výkaz ziskov a strát a vlastné prepočty

Nákladovosť z hospodárskej činnosti (NHČ/VHČ) je najvyššia v roku 2009 a najnižšia v roku 2010. Pozitívnym javom je, že nákladovosť v roku 2010 klesla vo všetkých čiastkových ukazovateľoch nákladov. Ak porovnáme roky 2010 a 2008 negatívna zmena v čiastkových ukazovateľoch nákladovosti bola pri nákladovosti služieb (SL/VHČ) a nákladovosti osobných nákladov (OSN/VHČ). Veľmi pozitívnym javom je nákladovosť na spotrebu materiálu a energie (SMaE/VHČ) v roku 2010. Na 1 € výnosov pripadlo len 0,0950 € nákladov na materiál a energiu, čo možno pripísať na vrub lepšej hospodárnosti a úsporným opatreniam. Negatívny vývoj nákladovosti má rok 2009.

Pozitívnym javom je, že v roku 2010 nákladovosť klesla a na 1 € výnosov pripadá menej nákladov pri všetkých čiastkových ukazovateľoch, okrem nákladov na služby, kde sa zaznamenáva nezanedbateľný nárast o 0,0052 € oproti roku 2009 a 0,0253 € proti roku 2008.

Tab. 16

Analýza nákladovosti

				Zmena		
	2008	2009	2010	09-08	10-08	10-09
N/V	1,0635	1,3050	0,9802	0,2415	-0,0833	-0,3248
NHČ	4 020 060	3 271 521	4 212 337	-748 539	192 277	940 816
FN	48 400	165 198	198 425	116 798	150 025	33 227
MN	0	0	0	0	0	0
VHČ	3 818 697	3 038 829	449 710	-779 868	-3 368 987	-2 589 119
VF	6 914	1 069	268	-5 845	-6 646	-801
V	3 825 611	3 039 898	4 499 979	-785 713	674 368	1 460 081
MV	0	0	0	0	0	0
NHČ/VHČ*VHČ/V	1,0508	1,0762	0,9361	0,0254	-0,1147	-0,1401
FN/FV*FV/V	0,0127	0,0543	0,0441	0,0417	0,0314	-0,0102
MN/MV*MV/V	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
Σ spolu	1,0635	1,1305	0,9802	0,0671	-0,0833	-0,1504

Zdroj: Výkaz ziskov a strát a vlastné prepočty

Súčet nákladovosti hospodárskej činnosti, finančnej činnosti a mimoriadnej činnosti sa rovná celkovej nákladovosti. Z tabuľky je zrejmé, že nákladovosť hospodárskej činnosti priniesla podniku stratu v rokoch 2008 a 2009. Na 1 € výnosov pripadá 1,0508 € nákladov v roku 2008 a 1,0762 € nákladov v roku 2009. V roku 2010 na 1 € výnosov pripadá 0,9361 € nákladov. Negatívnym javom je rastúci charakter nákladovosti finančnej činnosti, čo spôsobujú najmä rastúce nákladové úroky z investičného úveru.

4.9.4 Výsledok hospodárenia

Tab. 17

Analýza výsledku hospodárenia

				Zmena			Index		
	2008	2009	2010	09-08	10-08	10-09	09/08	10/08	10/09
Výsledok hos. z bež.č	-201 364	-232 691	287 374	-31 327	488 738	520 065	1,1556	-1,4271	-1,2350
Výsledok hos. z mim.č	-41 486	-164 129	-198 157	-122 643	-156 671	-34 028	3,9563	4,7765	1,2073
Výsledok hos. z fin.č	0	0	0	0	0	0	0,0000	0,0000	0,0000
Výsl.hosp za účt.obd	-242 850	-396 820	89 217	-153 970	332 067	486 037	1,6340	-0,3674	-0,2248

Zdroj: Výkaz ziskov a strát a vlastné prepočty

Výkaz ziskov a strát v skrátenej podobe vypovedá o výsledku hospodárenia v rokoch 2008-2010. Úplný výkaz ziskov a strát je uvedený v prílohe. Z výsledku hospodárenia za účtovné obdobie v rokoch 2008-2010 je vidieť, že podnik dosahoval v rokoch 2008 a 2009 stratu. Strata v roku 2008 dosiahla hodnotu 242 850 € a strata v roku 2009 sa ešte zvýšila na hodnotu 396 820 €. Ak by sme analyzovali výsledky hospodárenia v predchádzajúcich rokoch zistili by sme, že podnik dlhodobo vykazoval stratu, aj napriek tomu, že priemerná ročná obsadenosť hotela bola 75 %. Po dôkladnej analýze pre majiteľov podniku, bolo zistené, že do roku 2008 boli vysoké náklady a vedenie hotela sa nesnažilo znižovať tieto náklady. Tým, že podnik vykazoval stratu, nebolo možné investovať do obnovy hotela v takej miere, ako by bolo potrebné. Preto sa majiteľ hotela rozhodol vrcholové vedenie vymeniť. Na miesto riaditeľa a vrcholového manažmentu boli v polovici roka 2008 vybraní kvalifikovaní pracovníci, ktorým záleží na efektívnom chode hotela vo všetkých oblastiach. Už v roku 2009 sa začala rekonštrukcia bazéna a výmena technológie na vykurovanie, dávkovanie prostriedkov na bezzávadnosť vody v bazénoch podľa hygienických noriem a dávkovanie esencií do wellnes komplexu Permon's Paradise. Vplyvom rozsiahlej rekonštrukcie klesla obsadenosť hotela, výrazne poklesli tržby a tým sa podnik dostal do väčšej straty ako v roku 2008. Určitý podiel na zvýšení straty mal aj vznik finančnej krízy. Jedným z opatrení na udržaní určitej obsadenosti bolo zníženie cien a tvorba nových pobytových balíčkov s väčším počtom bonusov a výhod pre hostí. V roku 2010 podnik dosiahol zisk 89 219 €. V dôsledku novo zrekonštruovaného bazéna, zachovaniu a tvorbe nových pobytových balíčkov sa zvýšili tržby a výsledok hospodárenia za účtovné obdobie bol vyšší oproti roku 2009 o 486 175 € a oproti roku 2008 o 325 336 €. Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti vykazoval stratu 221 631 €. Táto strata bola ešte navýšená o záporný výsledok hospodárenia z finančnej činnosti o 41 486 €. Stratu vo finančnej činnosti spôsobili vysoké náklady na finančnú činnosť. Výsledok

.....

hospodárenia z hospodárskej činnosti bol v roku 2009 záporný -232 674 €. Stratu spôsobilo zaúčtovanie opravnej položky k finančnému majetku a vysoké nákladové úroky. Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti za rok 2010 vykazoval zisk 287 375 €, ktorý bol znížený o stratu 198 156 € z výsledku hospodárenia z finančnej činnosti. Strata bola spôsobená vysokými nákladovými úrokmi, vysokými nákladmi na finančnú činnosť a zaúčtovaním opravnej položky k finančnému majetku.

4.10. Kalkulácia nákladov na ubytovanie pri tvorbe pobytového balíčka a tvorba ceny

Keďže podnik služieb nemôžeme porovnávať s výrobným podnikom aj kalkulácia nákladov na pobytové balíčky a tvorba ceny je zostavovaná na inom princípe, ako kalkulácia nákladov výrobného procesu vo výrobnom podniku. V podniku služieb je problematické rozdeliť náklady na náklady variabilné a fixné, alebo na priame a nepriame. Cena pobytu závisí od dĺžky pobytu a zohľadňuje sa faktor – čím dlhší je pobyt, tým je výhodnejší.

Kalkulácia a tvorba ceny pri pobytovom balíčku Permon Pohoda 4 dni (3 noci):

Cena je tvorená pri obsadení dvoma platiacimi hosťami a kalkulácia predstavuje cenu na jednu osobu. Na jednotlivé pobyty nebola stanovená presná výška nákladov na jednotlivé činnosti. Cena pobytov sa stanovuje tak, aby pobyt bol predajný a zároveň, aby podnik plnil plánované tržby, ktoré boli predložené v podnikateľskom pláne.

		Jedn.cena	Počet nocí
Ubytovanie	126,00	42	3
Kúpeľný poplatok	1,20	0,4	3
večera	33,15	11,05	3
AQUA & KIDS & SAUNA	18,00	6	3
masáž klasická	3,00	3	1
strážené parkovanie	5,25	1,75	3
spolu	186,60 na osobu		

Zdroj: Výkazy podniku a vlastná práca

Na základe dlhodobého sledovania celkových nákladov a výnosov podľa jednotlivých činností (výkonov), bola stanovená cena za ubytovanie s raňajkami s 42 €. Cena za večeru bola stanovená na 11,05 €, cena za wellnes a bazén je 6 €, a klasickú masáž 3 €. Cena celkového pobytového balíčka je 186,60 €. Náklady, ktoré sú zahrnuté v cene daného pobytového balíčka zahŕňajú všetky položky kalkulačného vzorca, ako priamy materiál, priame mzdy, ostatné priame náklady, výrobnú réžiu, správnu réžiu, zásobovaciu réžiu, odbytovú réžiu a zisk. Výšku nákladov jednotlivých položiek kalkulačného vzorca

.....

v danom produkte nie je možné zistiť presne, pri tvorbe ceny sa vychádza z porovnania nákladov každého strediska na materiál, energie a mzdy. Na základe tohto porovnania náklady na ubytovanie na osobu a noc boli vyčíslené na 7 € a náklady na večeru 4,5 € náklady na raňajky 2,75 €. Cena 6 € za AQUA & KIDS & SAUNA zahŕňa len skutočné náklady na wellnes a taktiež cena za masáž zahŕňa len skutočné náklady na energiu a masážne prípravky, ale návštevnosť a tržby neubytovaných hostí pokrývajú náklady a tvoria dostatočný zisk, na základe ktorého je možné cenu týchto produktov udržiavať vo výške nákladov. Ponukový list na pobyt je v prílohe 5.

4.11. Nedostatky nákladového systému a návrhy na vylepšenie

Aj keď systém na sledovanie nákladov podniku je uspokojivý, z praktických skúseností zamestnancov, ktorí pracujú s jednotlivými softvérmi existujú určité nedostatky. Najväčším nedostatkom a nevýhodou je, že v podniku je spracovanie údajov na viacerých typoch softvéru od rôznych dodávateľov. Jednotlivé typy softvéru medzi sebou nekomunikujú navzájom a výstupy z jedného softvéru je potrebné ručne zaúčtovať ako vstupy pre druhý softvér. Pri účtovaní denných tržieb softvér Amadeus nekomunikuje s hotelovým softvérom Rescan a reštauračným softvérom F-max. Preto je potrebné denne účtovať tržby na jednotlivé analytické účty. Ak by existovalo prepojenie výstupy z denných uzávierok by softvér potiahol do účtovníctva automaticky na jednotlivé analytické účty výnosov. Preúčtovaním by sa zaúčtoval základ dane na jednotlivé analytické účty triedy 6 výnosy a na analytický účet DPH daň. Náhl'adom na účtovný doklad by bolo možné doklad skontrolovať a zaúčtovať. Na podobnom princípe by sa dali preúčtovať a zaúčtovať mesačné inventúry zo softvéru F-max a mzdy zo softvéru Human. Takéto prepojenie by okrem úspory času zjednodušilo najmä kontrolu jednotlivých dokladov pre internú kontrolu, kontrolu daňovým úradom alebo kontrolu audítorov pri zostavovaní účtovnej závierky.

Pri sledovaní nákladov a spracovaní do tabuliek pre riaditeľa podniku, ktoré robí pracovníčka sekretariátu, by bolo jednoduchšie, ak by jednotlivé faktúry došlej pošty bolo možné zaevidovať priamo do systému softvéru Amadeus ešte pred zaúčtovaním v učitárni. Evidenciou by faktúre bolo pridelené evidenčné číslo tak ako v súčasnosti, podľa číselných označení jednotlivých pohybov by faktúry boli zaevidované do príslušnej nákladovej skupiny a pridelením číselného označenia výkonu, by náklad bol pridelený príslušnému stredisku. Číselné označenie pohybov by korešpondovalo s nákladovou skupinou súčasnej tabuľky nákladov. Toto tzv. evidenčné zaúčtovanie faktúry by obsahovalo základ dane a

.....

.....

daň na základe faktúry. Softvér by z jednotlivých výstupov zostavil tabuľku nákladov, v ktorých by boli kumulované náklady z jednotlivých dní evidencie. Ďalší postup podpisovania vecnej správnosti by bol totožný so súčasným postupom. Zmenou v doterajšom účtovaní by bolo, že zadaním evidenčného čísla sa otvorí zaevidovaný doklad. Zadaním analytického účtu by faktúra bola zaúčtovaná na príslušný analytický účet nákladov. Prekontrolovaním základu dane, dane, sumy na úhradu, prípadne príjemky a faktúry a zaúčtovaním by faktúra bola pripravená na úhradu. Uhradením sa faktúra vypáruje zo salda a môže sa založiť do šanóna na úschovu. Faktúry sú v databáze účtovníctva v knihe došlých faktúr za celý rok zoradené podľa poradového čísla a nie podľa obdobia. Vypárované faktúry by mohli byť označené nejakým znakom, alebo odlišnou farbou. To by znamenalo, že pri úhrade nedošlo k žiadnej chybe a hodnota faktúry korešponduje s hodnotou úhrady.

Na takomto princípe označenia znakom alebo farbou by mohlo prebehnúť párovanie záloh od hostí za pobyt. Host'ovi je objednaním pobytu pridelené rezervačné číslo v programe Rescan. Host' uhradením zálohy potvrdzuje rezerváciu. Záloha sa zaúčtuje v programe Amadeus na základe bankového výpisu z účtu Grand hotela Permon, alebo v hotovosti na analytický účet 324 100. Súbežne sa úhrada zálohy zaznamená v programe Rescan. Po ukončení pobytu host'a sa pri zostavení hotelového účtu z programu Rescan odpočíta príslušná záloha a host' uhradí rozdiel medzi skutočnou spotrebou tovarov a služieb a vopred uhradenou zálohou. Pri účtovaní denných tržieb je potrebné skontrolovať úhradu s hotelovým účtom host'a podľa sumy, alebo čísla rezervácie v programe Amadeus. Niekedy suma, číslo rezervácie, alebo meno na hotelovom účte host'a z programu Rescan nie je totožné s údajmi v programe Amadeus. Ide hlavne o nezrovnalosti ak host' má pobyt s voľným výberom termínu, alebo za host'a uhradza pobyt niekto iný - najmä pri darčekových poukazoch, alebo jeden host' zaplatí jednou sumou za viac rezervovaných izieb. Vtedy je potrebné úhrady záloh hľadať rôznymi kombináciami nap. podľa dátumu uhradenia a farebné označenie už vypárovaných záloh by ušetrilo čas, a dalo by príkaz, že vypárovaným zálohám nie je potrebné venovať pozornosť.

Súčasťou softvéru F-max je aj skladové hospodárstvo. Tým že softvér v súčasnosti pracuje vo Windowse boli zaznamenané niektoré vylepšenia. Pri vylepšeniach programu sa pozornosť nevenovala dátume spotreby jednotlivých druhov potravín. Ak by program dokázal rozoznávať a upozorňovať na nastavený dátum spotreby, ušetrilo by to čas pracovníkom skladu, ktorí musia tovar objednávať tak aby bol použiteľný v platnom dátume spotreby. Taktiež pri každej kontrole z hľadiska inventúr alebo hygienou je tento

.....

.....

dátum spotreby prísne kontrolovaný, prípadné nedostatky sú sankciované. Toto upozornenie na blížiaci sa koniec dátumu spotreby jednotlivých potravín by pomohlo aj z hľadiska znižovania nákladov na spotrebu, predchádzaniu škôd a nedostatkov v kuchyni.

Okrem sledovania dátumu spotreby by softvér skladového hospodárstva mohol sledovať tzv. „kritickú zásobu“ najmä u produktov, ktoré sú v stálej ponuke hotela. Nastavením na určitý počet kusov „kritickej „zásoby“ by softvér signalizoval, že je potrebné doobjednať tovar, aby boli k dispozícii všetky produkty, ktoré hotel ponúka , čo by prispelo k plynulému chodu všetkých stredísk celého hotela. Toto vylepšenie softvéru by prispelo k znižovaniu zásob, a podnik by mohol efektívnejšie využívať finančné prostriedky, ktoré v súčasnosti sú viazané vo vysokých zásobách.

ZÁVER

Významným pomocníkom pri sledovaní celkových nákladov je rozdelenie nákladov na jednotlivé skupiny. Takéto sledovanie nákladov umožňuje účtovný softvér, ktorý jednotlivé náklady eviduje na analytických účtoch účtovnej triedy 5 náklady. Kumuláciou analytických účtov vznikajú syntetické účty, ktoré sú súčasťou výkazu ziskov a strát.

Z výkazu ziskov a strát je možné získať informácie o nákladoch a výnosoch pomocou ktorých je možné vykonávať finančno-ekonomické analýzy, ktoré na základe ukazovateľov dávajú obraz o hospodárnosti, efektívnosti, nákladovosti a ziskovosti podniku. Ziskovosť a nákladovosť podniku je závislá od ovplyvniteľných a neovplyvniteľných faktorov. Ovplyvniteľné faktory sú také, ktoré podnik dokáže ovplyvniť. Neovplyvniteľné faktory sú faktory, ktoré podnik nedokáže ovplyvniť. Jedným zo súčasných neovplyvniteľných faktorov, ktoré úzko súvisia so ziskovosťou podniku je súčasná finančná kríza. Aby podnik dosahoval čo najvyšší zisk je potrebné maximálne využiť ovplyvniteľné faktory. Jedným z takýchto faktorov je práve znižovanie nákladov. Sledovanie jednotlivých nákladov v kratšom období umožňuje včas identifikovať odchýlky súčasného obdobia s obdobím minulým. Plánovanie jednotlivých nákladov zase umožňuje rozdeliť jednotlivé náklady na dlhšie alebo kratšie časové obdobia, a porovnaním plánu a skutočnosti identifikovať a analyzovať príčiny prípadných odchýlok.

Z porovnania výsledku hospodárenia za účtovné obdobie v rokoch 2008- 2010 je zrejmé, že podnik dosahoval v roku 2008 stratu 242 850 €, v roku 2009 stratu 396 820 €, v roku 2010 zisk 89 217 €. Hotel ako podnik služieb je špecifický a nemôžeme ho z hľadiska nákladov porovnávať výrobným podnikom. Z hľadiska rozdelenia nákladov na variabilné a fixné, za fixný náklad podniku sme v tomto prípade považovali odpisy dlhodobého hmotného a nehmotného majetku a mzdy. Všetky ostatné náklady sme považovali za variabilné náklady, pretože sa zvyšovali v závislosti od obsadenosti hotela.

Manažment podniku vytýčil skupinu nákladov, ktorých znižovaním a úsporou sa dá značne ovplyvniť výsledok hospodárenia. Medzi najdôležitejšie náklady v danej skupine sú náklady na spotrebu, náklady na energie a osobné náklady. Medzi nákladmi na spotrebu najvyššiu položku tvoria náklady na spotrebu potravín. V roku 2008 boli náklady na spotrebu potravín vo výške 519 703 €. V roku 2009 boli náklady na spotrebu potravín nižšie o 99 179 € nižšie. Medziráčny úbytok nákladov v roku 2009 nebol spôsobený vyššou hospodárnosťou ale nižšou obsadenosťou hotela, z dôvodu rekonštrukcie bazéna

.....

a bazénovej haly a čiastočným odstavením aj wellnes komplexu v období letnej sezóny máj - september. Nezanedbateľnou príčinou nižšej obsadenosti a teda aj nižších tržieb bol vznik finančnej krízy. Pre objektívnejšie porovnanie nákladov a výnosov budeme posudzovať roky 2008 a 2010, pretože obsadenosť hotela bola v týchto dvoch rokoch podobná. Obsadenosť, tržby a náklady v roku 2009 boli nižšie z dôvodu rekonštrukcie hotela a teda rok 2009 nie je primerane porovnateľný s rokom 2008 a 2010. V roku 2010 náklady na spotrebu potravín klesli na 420 524 €. Tieto náklady sa podarilo znížiť o 118 928 € oproti roku 2008 na základe výberu dodávateľov, garantovanými cenami, využívaním množstevných rabatov a zliav.

Do skupiny dôležitých nákladov patria náklady na spotrebu energií. Pozitívnym javom je, že podnik spotrebu energie a vody v roku 2010 znížil oproti roku 2008 o 50 215 €. Najvýraznejšia je úspora plynu až o 44 935 €, čo tvorí až 98,48 % z úspory celkových nákladov. Odber energií sa podarilo znížiť efektívnym hospodárením napríklad výmenou žiaroviek za úsporné led-žiarovky v celom hoteli a rekonštrukciou plynovej kotolne.

Ďalším nákladom, ktorý je z hľadiska sledovania pre manažment dôležitý sú osobné náklady. Priemerné mesačné osobné náklady na 1 zamestnaca vzrástli oproti roku 2008 o 121,87 €, z dôvodu zvyšovania ceny práce. Nezanedbateľnou položkou osobných nákladov je odvodové zaťaženie, ktoré musí podnik znášať. Snahou manažmentu je udržiavať stabilnú úroveň tržieb a tým aj mzdy na rovnakej úrovni, pretože pohyblivá zložka mzdy – prémie sú vyplácané v závislosti od výšky celkových tržieb podniku.

Napriek tomu, že podnik sa snaží náklady na všetkých strediskách znižovať, existujú náklady, ktoré majú rastúci charakter. Medzi takéto náklady patria náklady na opravy. Grand hotel Permon bol postavený v 70-tych rokoch a aj keď mnohé strediská prešli rekonštrukciou opravy ukrajujú stále väčšiu časť z celkových nákladov. Okrem plánovaných opráv sa vyskytujú závady, ktoré je potrebné akútne riešiť. Napriek tomu, že hodnota celkových opráv má rastúci charakter oproti roku 2008 podnik zaznamenal úsporu na opravách o 26 033 € najmä výmenou všetkých zastralých a poruchových zariadení za nové.

Dôležitým faktorom, ktorý značne vplýva na zvyšovanie, či znižovanie nákladov hotela je obsadenosť. Obsadenosť bola najvyššia v roku 2010- 30 318 osôb. Nižšia obsadenosť bola v roku 2008 – 27 686 osôb a najnižšia obsadenosť, ktorá bola sôsobená vplyvom rekonštrukcie bazéna, čiastočného obmedzenia prevádzky niektorých stredísk a finančnou krízou, ktorá mala najagresívnejší priebeh práve v roku 2009 obsadenosť hotela klesla na 20 103 osôb. Percentuálna obsadenosť izieb bola najvyššia v roku 2008

.....

.....

73,01 %. Hotel sa orientoval najmä na bussines klientelu. Vplyvom finančnej krízy bolo potrebné zmeniť charakter poskytovaných služieb, a tak sa orientácia hotela zmenila a v súčasnosti poskytuje svoje služby najmä rodinám s deťmi cez víkendy a prázdniny a v pracovné dni naďalej poskytuje svoje služby aj bussines klientom. Percentuálna obsadenosť izieb je v roku 2010 nižšia o 10,14 % z dôvodu väčšieho využívania prísteliek .

Náklady podniku môžeme zistiť za pomoci analýzy. K najdôležitejším analýzam podnikových nákladov môžeme zaradiť analýzu ziskovosti a analýzu celkovej nákladovosti, analýzu nákladovosti jednotlivých nákladov a ich pozitívny alebo negatívny vplyv na celkové náklady.

Analýza ziskovosti vyjadruje koľko zisku vyrobilo 1 € nákladov. Na základe analýzy sme zistili, že v roku 2008 1 € nákladov vyrobilo stratu 0,059€, v roku 2009 1 € nákladov vyrobilo stratu 0,11 € čo potvrdzuje aj záporný výsledok hospodárenia. V roku 2010 1 € nákladov vytvorili 0,02 € zisku.

Analýza nákladovosti vyjadruje koľko centov nákladov podnik vynaložil na získanie 1€ výnosov. Z analýzy sme zistili, že v roku 2008 podnik na získanie 1 € výnosov vynaložil 1,0636 € nákladov, v roku 2009 na 1 € výnosov podnik vynaložil 1,1305 € nákladov a v roku 2010 na 1 € výnosov podnik vynaložil 0,9802 € nákladov, čo potvrdzuje aj výsledok hospodárenia. Podnik v roku 2008 vykazoval stratu 242 850 €, v roku 2009 stratu 396 820, a v roku 2010 zisk 89 217.

Náklady významne ovplyvňujú hospodárenie podniku, čo sme touto diplomovou prácou na základe vybraných materiálov potvrdili. Podnik v roku 2008 dosahoval prijateľné tržby, ale neochotou vedenia znižovať náklady dosahoval každoročne stratu. Nové kvalifikované vedenie podniku, dokázalo za krátke obdobie vplyvom zavedenia úsporných opatrní, správnym investovaním, venovaním sa prioritným problémom a zmenou orientácie klientely dosiahnuť zisk. Odborne zdatní, pracovití a oddaní zamestnanci tak napomáhajú pri plnení vytýčených cieľov a šírení dobrého obchodného mena. Aby bolo možné náklady riadiť, plánovať a kontrolovať je potrebné venovať zvýšenú pozornosť nákladovému systému, aby podnik mohol sledovať správnu cestu k prosperite a plneniu vytýčených cieľov.

V návrhoch sme sa zamerali na skvalitnenie nákladového systému a na odstránenie nedostatkov:

Najväčším nedostatkom a nevýhodou je, že v podniku je spracovanie údajov na viacerých typoch softvéru od rôznych dodávateľov. Jednotlivé typy softvéru medzi sebou nekomunikujú navzájom a výstupy z jedného softvéru je potrebné ručne zaúčtovať ako

.....

.....

vstupy pre druhý softvér. Pri účtovaní denných tržieb softvér Amadeus nekomunikuje s hotelovým softvérom Rescan a reštauračným softvérom F-max. Preto je potrebné denne účtovať tržby na jednotlivé analytické účty. Ak by existovalo prepojenie výstupy z denných uzávierok by softvér potiahol do účtovníctva automaticky na jednotlivé analytické účty výnosov. Preúčtovaním by sa zaúčtoval základ dane na jednotlivé analytické účty triedy 6 výnosy a na analytický účet DPH daň. Náhľadom na účtovný doklad by bolo možné doklad skontrolovať a zaúčtovať. Na podobnom princípe by sa dali preúčtovať a zaúčtovať mesačné inventúry zo softvéru F-max a mzdy zo softvéru Human. Takéto prepojenie by okrem úspory času zjednodušilo najmä kontrolu jednotlivých dokladov pre internú kontrolu, kontrolu daňovým úradom alebo kontrolu audítorov pri zostavovaní účtovnej závierky.

Pri sledovaní nákladov a spracovaní do tabuliek pre riaditeľa podniku, ktoré robí pracovníčka sekretariátu, by bolo jednoduchšie, ak by jednotlivé faktúry došlej pošty bolo možné zaevidovať priamo do systému softvéru Amadeus ešte pred zaúčtovaním v učtárni. Evidenciou by faktúre bolo pridelené evidenčné číslo tak ako v súčasnosti, podľa číselných označení jednotlivých pohybov by faktúry boli zaevidované do príslušnej nákladovej skupiny a pridelením číselného označenia výkonu, by náklad bol pridelený príslušnému stredisku. Číselné označenie pohybov by korešpondovalo s nákladovou skupinou súčasnej tabuľky nákladov. Toto tzv. evidenčné zaúčtovanie faktúry by obsahovalo základ dane a daň na základe faktúry. Softvér by z jednotlivých výstupov zostavil tabuľku nákladov, v ktorých by boli kumulované náklady z jednotlivých dní evidencie.

Súčasťou softvéru F-max je aj skladové hospodárstvo. Tým že softvér v súčasnosti pracuje vo Windovse boli zaznamenané niektoré vylepšenia. Pri vylepšeniach programu sa pozornosť nevenovala dátume spotreby jednotlivých druhov potravín. Ak by program dokázal rozoznávať a upozorňovať na nastavený dátum spotreby, ušetrilo by to čas pracovníkom skladu, ktorí musia tovar objednávať tak aby bol použiteľný v platnom dátume spotreby. Taktiež pri každej kontrole z hľadiska inventúr alebo hygienou je tento dátum spotreby prísne kontrolovaný, prípadné nedostatky sú sankciované. Toto upozorňovanie na blížiaci sa koniec dátumu spotreby jednotlivých potravín by pomohlo aj z hľadiska znižovania nákladov na spotrebu, predchádzaniu škôd a nedostatkov v kuchyni.

Okrem sledovania dátumu spotreby by softvér skladového hospodárstva mohol sledovať tzv. „kritickú zásobu“ najmä u produktov, ktoré sú v stálej ponuke hotela. Nastavením na určitý počet kusov „kritickej „zásoby“ by softvér signalizoval, že je potrebné doobjednať tovar, aby boli k dispozícii všetky produkty, ktoré hotel ponúka , čo

.....

by prispelo k plynulému chodu všetkých stredísk celého hotela. Toto vylepšenie softvéru by prispelo k znižovaniu zásob, a podnik by mohol efektívnejšie využívať finančné prostriedky, ktoré v súčasnosti sú viazané vo vysokých zásobách.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

1. ALEXY, J.- SIVÁK, R.2005. *Podniková ekonomika* . Iris Bratislava, 2005., s.173-174. ISBN 80-89018-82-3
- 2.BARAN D. 2008. *Finančno-ekonomická analýza podniku v praxi*. Iris Bratislava, 2008. 85s. ISBN 978-80-89238-13-2

3. BAŠTINCOVÁ, A.2007 *Výsledok hospodárenia z účtovného a daňového hľadiska*. Iura Edition, Bratislava, 2007., s.102. ISBN 978-80-8087-144-6
- 4.BIELIK, P.- GURČÍK, Ľ.- DVOŘÁK, M.a i. 2002. *Ekonomika podnikov*. SPU Nitra, 2002.,182 s. ISBN 80-8069-069-3

- 5.CENIGOVÁ, Anna .2009. *Podvojný účtovníctvo podnikateľov: Praktická príručka doplnená a aktualizovaná k 20.3.2009*. Ceniga s.r.o Bratislava 10.vyd. 2009. 271 s.,656 s. ISBN 978-80-969946-1-8
- 6.CILIKOVÁ,O.- LAPKOVÁ, M. 2008. *Manažérske účtovníctvo*. UMB Banská Bystrica, 2008.,124 s. ISBN 978-80-8083-696-2.

7. FRANK,R.-BERNANKE, B.,2002.a, *Ekonomie*, Grada Praha 2002. 38s. 512 s. ISBN 80-247-0471-4
- 8.GOZORA, V. 2005. *Podnikový manažment*. SPU Nitra. 2005. 72s. ISBN 80-8069-462-1

- 9.GURČÍK, Ľ.2004. *Podnikateľská analýza a kontroling*. 2004.SPU Nitra, 2.vyd. 2004. 163 s. ISBN 80-8069-449-4.
- 10.HACHEROVÁ, Ž.-LÁTEČKOVÁ, A.- KOČNER M. 2010. *Základy účtovníctva* SPU Nitra 2010. 205s. ISBN 987-80-552-0009-5

- 11.HACHEROVÁ, Ž.- LÁTEČKOVÁ, A.- KOŠOVSKÁ. I. 2009. *Účtovníctvo podnikateľov*. SPU Nitra, 2009.249s. ISBN 978-80-522-0293-8
- 12.JANOK, M. 2000. *Ukazovatele finančnej analýzy podniku*. Mika Consult, Bratislava 2000. 128.s. ISBN 80-967295-8-6

- 13.KAJANOVÁ, J. 2005. *Náklady a ceny*. Iris Bratislava, 2005. s 45- 47, s.50-51, 53s. ISBN 80-89018-92-0

-
- 14.KALETOVÁ, V.- TURÓCIOVÁ, J.2006 *Účtovné súvťahnosti 2006*, Poradca podnikateľa s.r.o Žilina, V.vydanie., 2006. 332 s. ISBN 80-967566-9-9
- 15.KUPKOVIČ,M. 2003. *Podnikové hospodárstvo*. Sprint vfra Bratislava, 2003. 332s.,333s., s. 336-337 ISBN 80-88848-71-7
- 16.LANDA, M. 2007. Finanční plánování a likvidita. Computer Press, a.s. Brno 2007 ISBN 978-80-251-1492-6
- 17.LÁTEČKOVÁ, A., ŠKORECOVÁ.E. *Informačné toky v poľnohospodárskom podniku a ich využitie pre kalkulácie*. Odborné konferencie [online] [cit. 2011-03-21] Dostupné na : </http: www.agris.cz />
- 18.PATAKY,J.- HACHEROVÁ,Žofia.- KOČNER,M. 2008. *Základy účtovníctva*. SPU Nitra, 1.prepracované vydanie, 2008. s.213. ISBN 978-80-552-0009-5
- 19.PATAKY,J.- ŠKORECOVÁ, E. *Posúdenie kalkulácii v podmienkach trhovej konkurencie*. Odborné konferencie [online] [cit.2011-01-20]. Dostupné na : </http: www.agris.cz />
- 20.RAJŇÁK, M. a kol.2002 *Cenové rozhodovanie*. Sprint Bratislava, 2.dopracované vydanie, 2002., 256s. ISBN 80-89085-07-5
- 21.SEDLÁČEK, J. 2007. Finanční analýza podniku. Computer Press, a.s. Brno 2007. ISBN 978-521-1830-6
- 22.SCHROLL, R. a kol.1992 *Kontrola nákladov a kalkulácie v priemysle*. SPN Bratislava, 1992., .21s. ISBN 80-08-00356-1
- 23.SOUKUPOVÁ, J.- HOREJŠÍ ,B.- MACÁKOVÁ,L. a i. 1998 *Mikroekonomie*. Management Press Praha, 1998.,.190 s, s.192-210. ISBN 80-85943-17-4
- 24.ŠKORECOVÁ, E. *Úloha nákladového systému v trvalo udržateľnom rozvoji podniku*. Odborné konferencie [online] [cit.2010-12-29]. Dostupné na : </http: www.agris.cz />
- 25.ŠKORECOVÁ, E., LÁTEČKOVÁ, A., KUČERA, M. *Nákladový systém a jeho softvérová podpora*.2009 SPU Nitra, 2009., s 156. ISBN 978-80-552-0195-5.
- 26.ŠOSTRONEKOVÁ, M. A kol. *Nové podvojné účtovníctvo pre podnikateľov s príkladmi*. Epos Bratislava, 2003., s.526. ISBN 80-8057-542-8
-

-
- 27.ŠTUBŇOVÁ, E. *Nákladové účtovníctvo*. Ekonóm Bratislava, 1998.,12s. ISBN 80-225-1048-3.
- 28.TAKÁCS, Z. *Účtovná uzávierka 2003 v sústave podvojného účtovníctva*. Poradca č.4., Žilina., 2004 s.161.ISSN 1335-1583.
29. TEPLICKÁ, K. *Dane a účtovníctvo – rady a riešenia 1/2011*. Poradca podnikateľa spol.s.r.o., Žilina s.94-96.,ISSN 1336-426X
- 30.TÓTH, M. *Kalkulácia nákladov podľa čiastkových činností(Metóda Activity Based Costing.)* Ekonóm Bratislava, 2004., s.114. ISBN 80-225-1909-X.
- 31.TRUMPACH, M. *Manažérske a nákladové účtovníctvo*. Iura Edition, spol.s.r.o., Bratislava 2008., s.9. ISBN 978-80-8078-168-2
- 32.Účtovné výkazy podniku Tatranský Permon a.s za rok 2008
- 33.Účtovné výkazy podniku Tatranský Permon a.s za rok 2009
- 34.Účtovné výkazy podniku Tatranský Permon a.s za rok 2010
- 35.VLČEK, J a kolektív. *Výkladový lexikon pojmov tržní ekonomiky*. VIKTORIA PUBLISHING, a.s. Praha, 1992., s.115. ISBN 80-85605-26-0
- 36.ZALAI, Karol a kolektív. *Finančno-ekonomická analýza podniku*. SPRINT- vfra Bratislava, 2008., s.342, s.345. ISBN 978-80-89085-99-6
- 37.*Zákon o účtovníctve 431/2002 Z.z o účtovníctve v znení neskorších predpisov*

Prílohy

Príloha 1

Číselné označenie stredísk

Správa	30
Doprava	35
Kávomat	37
Detský kútik	39
Kuchyňa	40
Reštauácia	41
Recepcia	42
Denný bar	43
Lobby bar	44
Nočný bar	45
Sauna	50
Aqua + Kids	503
Aqua + Kids+ Parádie´s	504
SPA Parádie´s	505
Beauty Parádie´s	506

Najdôležitejšie činnosti sledovania nákladov

Analytické účty syntetického účtu 502

Analytické účty syntetického účtu 503

Analytické účty syntetického účtu 504

Syntetický účet 501 Spotreba

501 100 Spotreba čistiace prostr., chémia, lieky
501 120 Krmivo pre vtáky a ryby
501 130 Spotreba kvetov, aranžmány
501 140 Reklamné predmety do 16,60 EUR
501 150 Spotreba hyg. a kozmetických prostr.
501 200 Spotreba skla a porcelánu
501 250 Spotreba kuchynského materiálu
501 300 Spotreba textilný materiálu
501 350 Spotreba olejov, rašeliny,arómy do well.
501 400 Pracovné a ochranné odevy
501 450 Ochranné nápoj
501 500 Noviny, časopisy
501 520 Hotelové poukazy
501 530 Informačné tabule, fotografie
501 550 Kancelársky materiál
501 600 Spotreba potravín
501 650 Plynové fľaše
501 700 Údržbársky materiál
501 750 Náhradné diely
501 800 Oper.evid.drobný krátkodobý majetok
501 850 Reklamné predmety nad 16,60 EUR
501 900 Spotreba materiálu – nedaňové

Analytické účty syntetického účtu 501

518 100	Doprava hostí
518 110	Doprava zamestnancov
518 120	Výkony spojov
518 180	Vzorky H2O, kalibrácie
518 220	Nájom pozemkov
518 250	Nájom ostatný
518 300	Vývoz odpadu
518 320	Pranie prádla
518 330	Čistiace a odhrňacie práce
518 340	Kominárske práce
518 350	Sanitárne práce
518 380	BOZP
518 400	Audit, účtov., právne služby
518 420	Informačné technológie
518 450	Školenia
518 460	Konferencie, výstavy
518 470	Autorské odmeny
518 500	Reklama
518 520	Reklama – inzercia
518 550	Organizovanie kultúrnych podujatí
518 560	Ostatné – kuchári
518 570	Cestovné HA, prax žiakov
518 700	Maséri
518 702	Inzercia
518 720	Kozmetika
518 730	Parkovné
518 735	Strážna služba
518 740	Ostatné služby FO
518 750	Správa
518 760	Ubytovanie – refakturácia
518 770	Sprostredkovanie
518 900	Ostatné služby nedaňové

Analytické účty syntetického účtu 518

Syntetický účet 511 Opravy

511 000 Opravy a udržiavanie

Analytické účty syntetického účtu 511

Syntetický účet 512 Cestovné

512 100 Cestovné

Analytické účty syntetického účtu 512

Syntetický účet 513 Nákl. na repre.

513 100 Naklady na reprezentáciu

Analytické účty syntetického účtu 513

Príloha 3

Výkaz ziskov a strát					
Označenie	Text	Číslo riadku	2008	2009	2010
I.	Tržby za predaj tovaru (604)	01	414 940	438 357	563 595
A.	Náklady vynaložené na obstaranie predaného tovaru (504)	02	240 071	159 235	220 903
+	Obchodná marža r.01 - r.02	03	174 869	279 122	342 692
II.	Výroba r.05 + r.06 + r.07	04	3 361 893	2 575 333	3 848 637
II. 1.	Tržby z predaja vlastných výrobkov a služieb (601, 602)	05	3 324 544	2 535 949	3 804 500
2.	Zmena stavu vnútroorganizačných zásob (+/- účtovná skupina 61)	06	0	0	0
3.	Aktivácia (účtovná skupina 62)	07	37 349	39 384	44 137
B.	Výrobná spotreba r.09 + r.10	08	1 869 854	1 418 467	1 889 570
B. 1.	Spotreba materiálu, energie a ostatných neskladovateľných dodávok (501, 502, 503)	09	1 462 663	1 033 579	1 296 096
2.	Služby (účtovná skupina 51)	10	407 191	384 888	593 474
+	Pridaná hodnota r. 03 + r.04 - r.08	11	1 666 908	1 435 988	2 301 759
C.	Osobné náklady (súčet r.13 až r.16)	12	1 079 049	919 137	1 325 192
C. 1.	Mzdové náklady (521, 522)	13	731 615	656 500	985 756
2.	Odmeny členom orgánov spoločnosti a družstva (523)	14	10 957	10 755	0
3.	Náklady na sociálne zabezpečenie (524, 525, 526)	15	236 548	225 212	305 404
4.	Sociálne náklady (527, 528)	16	99 929	26 670	34 032
D.	Dane a poplatky (účtovná skupina 53)	17	19 190	13 865	11 362
E.	Odpisy dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku (551)	18	692 989	658 088	700 118
III.	Tržby z predaja dlhodobého majetku a materiálu (641, 642)	19	0	2 576	5 459
F.	Zostatková cena predaného dlhodobého majetku a predaného materiálu (541, 542)	20	13 436	2 817	4 205
G.	Tvorba a zúčtovanie opr.pol. k pohľadávkam	21		47 453	990
IV.	Ostatné výnosy z hospodárskej činnosti (644, 645, 646, 648)	22	41 864	22 563	82 020
H.	Ostatné náklady na hospodársku činnosť (544, 545, 546, 548)	23	105 471	52 459	59 996
V.	Prevod výnosov z hospodárskej činnosti (-)(697)	24	0	0	0
I.	Prevod nákladov na hospodársku činnosť (-)(597)	25	0	0	0
*	Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti r.11 - r.12 - r.17 - r.18 + r.19 - r.20 + r.21 - r.22 + r.23 - r.24 + r.25 - r.26 + (-r.27) - (-r.28)	26	-201 364	-232 691	287 374
VI.	Tržby z predaja cenných papierov a podielov (661)	27		0	0
J.	Predané cenné papiere a podiely (561)	28		0	0
VII.	Výnosy z dlhodobého finančného majetku r.33 + r.34 + r.35	29		0	0
VII.1.	Výnosy z cenných papierov a podielov v dcér.úct.j.a v sp.p.v	30		0	0
2.	Výnosy z ostatných dlhodobých cenných papierov a podielov (665A)	31		0	0
3.	Výnosy z ostatného dlhodobého finančného majetku (665A)	32		0	0
VIII.	Výnosy z krátkodobého finančného majetku (666)	33		0	0
K.	Náklady na krátkodobý finančný majetok (566)	34			0
IX.	Výnosy z precenenia cenných papierov a výnosy z derivátových operácií (644, 667)	35		0	0
L.	Náklady na precenenie cenných papierov a náklady na derivátové operácie (564, 567)	36		0	0
M.	Tvorba a zúčtovanie opr.pol. k fin.majetku	37		91 994	6 681
X.	Výnosové úroky (662)	38	4 818	796	74
N.	Nákladové úroky (562)	39	14 846	57 014	173 964
XI.	Kurzové zisky (663)	40	2 096	273	22
O.	Kurzové straty (563)	41	15 420	1 765	215

XII.	Ostatné výnosy z finančnej činnosti (668)	42	0	0	172
P.	Ostatné náklady na finančnú činnosť (568, 569)	43	18 134	14 425	17 565
XIII.	Prevod finančných výnosov (-)(698)	44	0	0	0
R.	Prevod finančných nákladov (-)(598)	45	0	0	0
*	Výsledok hospodárenia z finančnej činnosti	46	-41 486	-164 129	-198 157
**	Výsledok hospodárenia z bežnej činnosti pred zdanením	47	-242 850	-396 820	89 217
S.	Daň z príjmov z bežnej činnosti	48	0	0	0
S.1.	- splatná (591, 595)	49	0	0	0
2.	- odložená (+/- 592)	50	0	0	0
**	Výsledok hospodárenia z bežnej činnosti r.29 + r.52 - r.53	51	-242 850	-396 820	89 217
XIV.	Mimoriadne výnosy (účtovná skupina 68)	52	0	0	0
T.	Mimoriadne náklady (účtovná skupina 58)	53	0	0	0
*	Výsledok hospodárenia z mimoriadnej činnosti pred zdanením	54	0	0	0
U.	Daň z príjmov z mimoriadnej činnosti pred.zdanením	55	0	0	0
U.1.	- splatná (593)	56	0	0	0
2.	- odložená (+/- 594)	57	0	0	0
*	Výsledok hospodárenia z mimoriadnej činnosti po zdanení	58	0	0	0
***	Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie	59	-242 850	-396 820	89 217
V.	Prevod podielov na výsledku hospodárenia spoločníkom (+/- 596)	60	0	0	0
***	Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie	64	-242 850	-396 820	89 217

Príloha 4

Majetok spolu					
	Text	číslo riadku	2008	2009	2010
	Spolu majetok r.002 + r.003 + r.032 + r.062	001	6 045 757	9 465 263	9 168 100
A.	Pohľadávky za upísané vlastné imanie (353)	002			0
B.	Neobežný majetok r.004 + r.013 + r.023	003	5 615 486	9 104 572	8 712 294
B. I.	Dlhodobý nehmotný majetok súčet (r.005 až 012)	004	6 905	11 937	14 711
B. I. 1.	Zriaďovacie výdavky (011) - /071, 091A/	005	0	0	0
2.	Aktivované náklady na vývoj (012) - /072, 091A/	006			0
3.	Softvér (013) - /073, 091A/	007	6 905	7 703	11 193
4.	Oceniťelné práva (014) - /074, 091A/	008			0
5.	Goodwill (015) - /075, 091A/	009			0
6.	Ostatný dlhodobý nehmotný majetok (019, 01X) - /079, 07X, 091A/	010	0	4 234	3 518
7.	Obstarávaný dlhodobý nehmotný majetok (041) - 093	011			0
8.	Poskytnuté preddavky na dlhodobý nehmotný majetok (051) - 095A	012			0
B. II.	Dlhodobý hmotný majetok súčet (r.014 až r.022)	013	5 591 314	9 079 357	8 690 944
B. II. 1.	Pozemky (031) - 092A	014	126 579	126 579	126 579
2.	Stavby (021) - /081, 092A/	015	5 074 545	8 572 256	8 191 051
3.	Samostatné huteľné veci a súbory huteľných vecí (022) - /082,092A/	016	308 210	332 150	287 535
4.	Pestovateľské celky trvalých porastov (025) - /085, 092A/	017			0
5.	Základné stádo a ťažné zvieratá (026) - /086, 092A/	018			0
6.	Ostatný dlhodobý hmotný majetok (029, 02X, 032) - /089, 08X, 092A/	019	49 440	48 372	46 625
7.	Obstarávaný dlhodobý hmotný majetok (042) - 094	020	32 540		39 154
8.	Poskytnuté preddavky na dlhodobý hmotný majetok (052) - 095A	021			0
9.	Opravná položka k nadobudnutému majetku (+/- 097) +/- 098	022			0
B.III.	Dlhodobý finančný majetok súčet (r.024 až 031)	023	17 267	13 278	6 639
B.III.1.	Podielové cenné papiere a podiely v ovládanej osobe (061) - 096A	024	17 267	13 278	6 639
2.	Podielové cenné papiere a podiely v spoločnosti s podstatným vplyvom (062) - 096A	025			0
3.	Ostatné dlhodobé cenné papiere a podiely (063, 065) - 096A	026			0
4.	Pôžičky účtovnej jednotke v konsolidovanom celku (066A) - 096A	027			0
5.	Ostatný dlhodobý finančný majetok (067A, 096, 06XA) - 096A	028			0
6.	Pôžičky s dobou splatnosti najviac jeden rok (066A, 067A, 06XA) - 096A	029			0
7.	Obstarávaný dlhodobý finančný majetok (043) - 096A	030			0
8.	Poskytnuté preddavky na dlhodobý finančný majetok (053) - 095A	031			0
C.	Obežný majetok r.033 + r.041 + r.048 + r.056	032	391 296	305 814	413 191
C.I.	Zásoby súčet (r.034 až r.040)	033	60 785	79 131	93 638
C.I.1.	Materiál (112, 119, 11X) - /191, 19X/	034	39 081	52 780	65 278
2.	Nedokončená výroba a polotovary (121, 122, 12X) - /192, 193, 19X/	035			0
3.	Zákazková výroba s predpokladanou dobou ukončenia dlhšou ako jeden rok 12X - 192A	036			0
4.	Výrobky (123) - 194	037			0
5.	Zvieratá (124) - 195	038			0
6.	Tovar (132, 13X, 139) - /196, 19X/	039	21 704	26 351	28 360
7.	Poskytnuté preddavky na zásoby (314A) - 391A	040			0
C.II.	Dlhodobé pohľadávky súčet (r.042 až 047)	041	0	0	0
C. II. 1.	Pohľadávky z obchodného styku (311A, 312A, 311A, 314A, 315A, 31XA) - 391A	042			0
2.	Pohľadávky voči ovládanej osobe a ovládajúcej osobe (351A) - 391A	043			0

3.	Ostatné pohľadávky v rámci konsolidovaného celku (351A) - 391A	044			0
4.	Pohľadávky voči spoločníkom, členom a združeniu (354A, 355A, 358A, 35XA) - 391A	045			0
5.	Iné pohľadávky (335A, 33XA, 371A, 373A, 374A, 375A, 376A, 378A) - 391A	046			0
6.	Odložená daňová pohľadávka (481A)	047			0
C.III.	Krátkodobé pohľadávky súčet (r.049 až 055)	048	225 007	185 995	153 386
C.III.1.	Pohľadávky z obchodného styku (311A, 312A, 313A, 314A, 315A, 31XA) - 391A	049	152 575	110 555	116 438
2.	Pohľadávky voči ovládanej osobe a ovládajúcej osobe (351A) - 391A	050	59 647	59 647	0
3.	Ostatné pohľadávky v rámci konsolidovaného celku (351A) - 391A	051		0	0
4.	Pohľadávky voči spoločníkom, členom a združeniu (354A, 355A, 358A, 35XA) - 391A	052		0	0
5.	Sociálne zabezpečenie (336) - 391A	053	0	0	0
6.	Daňové pohľadávky (341, 342, 343, 345) - 391A	054	6	6	6
7.	Iné pohľadávky (335A, 33XA, 371A, 373A, 374A, 375A, 376A, 378A) - 391A	055	12 779	15 787	36 942
C.IV.	Finančné účty súčet (r.057 až r.061)	056	105 504	40 688	166 167
C.IV.1.	Peniaze (211, 213, 21X)	057	51 304	39 892	19 142
2.	Účty v bankách (221A, 22X +/- 261)	058	54 200	796	147 025
3.	Účty v bankách s dobou viazanosti dlhšou ako jeden rok 22XA	059			
4.	Krátkodobý finančný majetok (251, 253, 256, 257, 25X) - /291, 29X/	060			
5.	Obstarávaný krátkodobý finančný majetok (259) - 291	061			
D.	Časové rozlíšenie r.063 až 064	062	38 975	54 877	42 615
D. 1.	Náklady budúcich období (381, 382)	063	10 426	9 408	42 615
2.	Príjmy budúcich období (385)	064	28 549	45 469	
Vlastné imanie a záväzky spolu					
	Text	číslo riadku	2005	2006	2007
	Spolu vlastné imanie a záväzky r.066 + r.086 + r.116	065	6 045 757	9 465 263	9 168 100
A.	Vlastné imanie r.067 + r.071 + r.078 + r.082 + r.085	066	5 212 534	4 816 268	4 905 485
A. I.	Základné imanie súčet (r.068 až 070)	067	17 329 449	17 330 000	17 330 000
A. I. 1.	Základné imanie (411 alebo +/- 491)	068	17 329 449	17 330 000	17 330 000
2.	Vlastné akcie a vlastné obchodné podiely (-/ 252)	069			
3.	Zmena základného imania +/- 419	070			
A. II.	Kapitálové fondy súčet (r.072 až 077)	071	0	0	0
A. II. 1.	Emisné ážio (412)	072			
2.	Ostatné kapitálové fondy (413)	073			
3.	Zákonný rezervný fond (Nedeliteľný fond) z kapitálových vkladov (417, 418)	074			
4.	Oceňovacie rozdiely z precenenia majetku a záväzkov (+/- 414)	075			
5.	Oceňovacie rozdiely z kapitálových účastín (+/- 415)	076			
6.	Oceňovacie rozdiely z precenenia pri splnutí a rozdelení (+/- 416)	077			
A.III.	Fondy zo zisku súčet (r.079 až r.081)	078	0	0	0
A.III.1.	Zákonný rezervný fond (421)	079			
2.	Nedeliteľný fond (422)	080			
3.	Štatutárne fondy a ostatné fondy (423, 427, 42X)	081			
A.IV.	Výsledok hospodárenia minulých rokov r.083 až 084	082	-11 874 065	-12 116 912	-12 513 732
A.IV.1.	Nerozdelený zisk minulých rokov (428)	083			
2.	Neuhradená strata minulých rokov (-/ 429)	084	-11 874 065	-12 116 912	-12 513 732
A.V.	Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie +/- r.001 - (r.067 + r.071 + r.078 + r.082 + r.086 + r.116)	085	-242 850	-396 820	89 217
B.	Záväzky z r.087 + r.091 + r.102 + r.112	086	812 963	4 621 310	4 245 188

B.I.	Rezervy súčet (r.088 až r.090)	087	124 852	124 838	82 233
B.I.1.	Rezervy zákonné (451 A)	088			0
2.	Ostatné dlhodobé rezervy (459A, 45XA)	089		2 240	1 860
3.	Krátkodobé rezervy (323, 32X, 451A, 459A, 45XA)	090	124 852	122 598	80 373
B.II.	Dlhodobé záväzky súčet (r.092 až r.101)	091	253	3 452 764	3 047 620
B.II.1.	Dlhodobé záväzky z obchodného styku (479A)	092			
2.	Dlhodobé nevyfakturované dodávky (476A)	093			
3.	Dlhodobé záväzky voči ovládanej osobe a ovládajúcej osobe (471A)	094		3 448 477	3 042 769
4.	Ostatné dlhodobé záväzky v rámci konsolidovaného celku (471A)	095			
5.	Dlhodobé prijaté preddavky (475A)	096			
6.	Dlhodobé zmenky na úhradu (478A)	097			
7.	Vydané dlhopisy (473A +/- 255A)	098			
8.	Záväzky zo sociálneho fondu (472)	099	253	131	695
9.	Ostatné dlhodobé záväzky (474A, 479A, 47XA, 372A, 373A, 377A)	100		4 156	4 156
10.	Odložený daňový záväzok (481A)	101			
B.III.	Krátkodobé záväzky súčet (r.103 až r.111)	102	401 198	871 731	1 115 335
B.III.1.	Záväzky z obchodného styku (321, 322, 324, 325, 32X, 475A, 478A, 479A, 47XA)	103	271 220	504 450	513 373
2.	Neufakturované dodávky (326, 476A)	104	22 050	382	6 209
3.	Záväzky voči ovládanej osobe a ovládajúcej osobe (361A, 471A)	105		244 295	448 022
4.	Ostatné záväzky v rámci konsolidovaného celku (361A, 36XA, 471A, 47XA)	106			
5.	Záväzky voči spoločníkom a združeniu (364, 365, 366, 367, 368, 398A, 478A, 479A)	107			
6.	Záväzky voči zamestnancom (331, 333, 33X, 479A)	108	54 436	53 298	84 732
7.	Záväzky zo sociálneho zabezpečenia (336, 479A)	109	31 030	30 044	39 793
8.	Daňové záväzky a dotácie (341, 342, 343, 345, 346, 347, 34X)	110	22 462	36 646	22 438
9.	Ostatné záväzky (372A, 373A, 377A, 379A, 474A, 479A, 47X)	111		2 616	768
B.IV.	Bankové úvery a výpomoci súčet (r.113 až r.115)	112	286 660	171 977	0
B.IV.1.	Bankové úvery dlhodobé (461A, 46XA)	113			
2.	Bežné bankové úvery (221A, 231, 232, 23X, 461A, 46XA)	114	286 660	171 977	
3.	Krátkodobé finančné výpomoci (241, 249, 24X, 473A, +/-255A)	115			
C.	Časové rozlíšenie súčet (r.117 až r.118)	116	20 260	27 685	17 427
C.1.	Výdavky budúcich období (383)	117	123	278	0
2.	Výnosy budúcich období (384)	118	20 137	27 407	17 427